

**UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno**

Propojení pravicového a náboženského extremismu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalářské práce:
prof.JUDr. Dalibor Jílek, CSc.**

BRNO 2010

**Vypracoval:
Erik Chlopčík**

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Propojení pravicového a náboženského extremismu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
prof.JUDr. Dalibor Jílek, CSc.

Vypracoval:
Erik Chlopčík

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Propojení pravicového a náboženského extremismu“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Frýdlant nad Ostravicí 25. 4. 2010

.....
Erik Chlopčík

Poděkování

Děkuji prof. JUDr. Daliboru Jílkovi, CSc. za pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce. Děkuji teologu Dr. Ing. Eduardu Krumpolcovi, CSc. a historiku DSc. Petru Kubíkovi za konzultace, které mi poskytli k uvedenému tématu. Děkuji také své rodině a přátelům za jejich trpělivost a podporu.

Brno, 15. dubna 2010

Erik Chlopčík

Obsah

Úvod

1. Nacionalismus	5
1.1 Vývoj nacionalismu	5
1.2 Deskriptivní pohled A. Gellnera	7
1.3 Nacionalismus po roce 1918	7
1.4 Hodnotové ideje nacionalismu	9
2. Fašismus	13
2.1 Vývoj fašismu	13
2.2 Hodnotové ideje italského fašismu	14
2.3 Český fašismus	17
2.4 Hodnotové ideje českého fašismu	18
2.5 Neofašismus – Vlastenecká fronta	21
2.6 Hodnotové ideje neofašismu – Vlastenecká fronta	22
3. Nacismus	24
3.1 Vývoj nacismu	24
3.2 Hodnotové ideje nacismu	28
3.3 Neonacismus – Dělnická strana	31
3.4 Hodnotové ideje neonacistů – Dělnická strana	32
4. Náboženský extremismus	36
4.1 Křesťanský fundamentalismus v ČR	36
4.2 Kreacionisté	38
4.3 Sedisvakantisté	39
4.4 Lefebvristé	39
4.5 Hodnotové ideje lefebvristů	44
5. Empirická část	49
5.1 Presentace využitých metod	49
5.2 Idea přítel x nepřítel	50
5.3 Idea vůdce	51
5.4 Idea mesianismu	52
5.5 Idea přímé akce	52
5.6 Idea korporativismu	54
5.7 Idea výchovy	54
Závěr	56
Resumé	
Anotace	
Seznam použité literatury a zdrojů	

Úvod

Extremismus je dnes často diskutovaným problémem. Společnost ho vnímá negativně, protože se staví jak proti ní, jejímu současnému uspořádání, tak proti určitým skupinám ve společnosti. Odborníci se ve svých pracích okrajově zmiňují na možné propojení pravicového a náboženského extremismu (křesťanský fundamentalismus), které skupiny u nás ale mají na mysli, nerozvádějí. K volbě výše uvedeného tématu mne tedy dohnala zvědavost a osobní zájem o extremistickou problematiku. Co ale je extremismus? Vymezením pojmu extremismu se zabývá řada odborníků, přesto je velmi složité jej definovat. Můžeme jej definovat po právní stránce, ale z hlediska lidského vnímání to bude vždy rozporuplné. To, co je extrémní pro mne, nemusí být extrémní pro jiné. Záleží na kultuře, historii a zvycích, které jsou nám blízké. Přestože pojem není přesně vymezen, určité hodnoty – ideje jsou extremistům společné.

Právě přes tyto ideje se nám jednotlivé skupiny jeví jako extrémní jak v názorech, tak ve skutcích. Označujeme je za extrémní proto, že názory a skutky extremistů nesdílí většina společnosti. Ve své práci se proto zabývám jednotlivými hodnotami – ideami, které tyto skupiny (pravicové nebo náboženské) zastávají. Projevy extremistického jednání jsou společností považovány za škodlivý jev. Určité skupiny ve společnosti se těmito projevy cítí být oprávněně ohroženy. Jsou tak cíleně a vědomě vystavovány nejen psychickému tlaku, ale ve své krajní podobě i fyzickému násilí. Takové projevy jsou pro společnost „patologicky škodlivé“ a důsledky z nich plynoucí mají přímý vztah k oboru studia sociální pedagogiky.

Práce se zabývá hodnotami – idejemi u pravicových a náboženských skupin, které společnost i odborníci považují za extremistické. Vzhledem k tomu, že současné extremistické skupiny navazují na předchozí ideje, je na místě historicko- společenský výklad souvislostí. Nelze hodnotit soudobou pravicovou skupinu neofašistů, pokud nám zůstanou ideje fašismu skryty. Tím se nám odkrývají základní ideje a cíle těchto skupin. Zde ale nastává problém s vymezením takových hodnot v kvalitativním

výzkumu. Co je hodnota? Podle M. Vágnerové se „hodnotou stává to, co může uspokojit subjektivně důležitou potřebu. Hodnoty vytvářejí hierarchický systém, který spoluurčuje lidské chování za všech okolností“ (Vágnerová, 2005, s. 169) nebo také „hodnota je vlastnost, kterou jedinec přisuzuje určitému objektu, situaci, události či činnosti, a to v souvislosti s uspokojováním jeho potřeb. Hodnoty se vytvářejí a postupně diferencují v průběhu socializace.“ (Hartl, P s. 192). Hodnotami se úzce zabývá věda, zvaná axiologie. Bylo nutné vymezit takové hodnoty nebo kategorie, které jsou přítomny ve skupině pravicové i náboženské, a zároveň jsou většinou společností vnímány jako extrémní.

Určil jsem šest hodnot, které nazývám idejemi, a ty jsou pevně zakotveny jak v teoretické, tak v empirické části. Jedná se o hodnoty jako je idea Přítel x Nepřítel, idea vůdce, idea mesianismu (spasitelská) a idea přímé akce. Propojení těchto čtyř idejí považuji za vysoce společensky nebezpečné, a nemusí zde dojít k propojení všech, abychom je vnímali jako extremistické. Ideu korporativismu lze vnímat extrémně zcela samostatně v souvislosti se stávajícím hospodářským systémem volné soutěže. Idea výchovy nám zde demonstruje pohled extremistických skupin na nedostatky v soudobé výchově a přímo tak souvisí se studijním oborem. Celou práci - jak v teoretické tak empirické části - se tyto hodnoty prolínají.

Teoretická část práce má čtyři kapitoly. Každá kapitola pojednává o jiném názorové proudu nacionalismu, nacismu, fašismu a náboženském extremismu. Kapitoly jsou členěny do podkapitol. Většina kapitol je strukturována v chronologické návaznosti vznik – vývoj – současnost, jiné členění má kapitola o náboženském extremismu. Empirická část je rozdělena do dvou kapitol. V první je prezentace využitých metod a v druhé se vracím k sledovaným hodnotám, v každé podkapitole je dílčí závěr. Zvláštností mé práce je, že kromě výše uvedené struktury se celou prací prolínají sledované ideje, a tak se nám odkrývají souvislosti i z jiného úhlu pohledu. Nejen to jakou zastávají sledované ideje pozici v jednotlivých skupinách, z jakého důvodu, v jaké intenzitě, ale také kde se hodnoty jednotlivých skupin shodují nebo naopak neshodují. Myšlenkově jsem tedy rozčlenil zkoumané ideje a poté se je snažil srovnat. Kvalitativní výzkum na základě empirických metod proto považuji za daleko vhodnější.

Umožňuje lépe proniknout do podstaty jednotlivých hodnot. Vycházím tedy především z rozhovorů, pozorování a kritické analýzy. Na základě komparace a kompilace a kritické analýzy odpovídám na otázku, jaké jsou základní ideje a cíle těchto skupin a jaká je jejich hodnotová orientace.

Pramenem informací pro mne byla odborná literatura pojednávající o problematice pravicového extremismu, ale cennějšími a srozumitelnějšími prameny především pro jejich aktuálnost se staly rozhovory s odborníky v Českém rozhlasu a osobní konzultace.

Cíl práce

Cílem práce je shrnout základní teoretická východiska tohoto často diskutovaného tématu a jejich konfrontace s rovinou praktickou pro přehlednější orientaci v problematice extremismu a vyhledat pravicové a náboženské skupiny, které si jsou v hodnotové orientaci nejvíce podobné a jejich hodnoty kriticky porovnat.

Výzkumné otázky: Jaká je hodnotová orientace v extrémní pravicové nebo náboženské skupině?
Jaké jsou základní ideje a cíle obou skupin?

1. Nacionalismus

**„Umřeš ty, nebo já – neumřeme oba dva.
Kdo vyhraje, bude pánem – zazpívá
druhému amen, pak ho pochová“.
K.H. Borovský**

1.1 Vývoj nacionalismus

Nacionalismu je v širším pojetí politický směr a ideologie, která vychází z přesvědčení o výjimečnosti a zpravidla i nadřazenosti vlastního národa. V historii se termín nacionalismus „poprvé objevuje roku 1789 u francouzského kněze a odpůrce jakobínů A. Barruela – odvozuje jej z latinského pojmu natio, označující skupinu lidí spojených místem narození.“ (Dočekalová, Švec et. 2010, s. 215) Obsahový význam nacionalismu je rozličný. Nacionalismus je jinak vnímán ve „středoevropském prostoru, kde je spojován s národem, kdežto anglicky mluvící země nacionalismus spojují se státem.“ (<http://hledani.rozhlas.cz>) Odlišně je nacionalismus vnímán v zemích, které nezasáhla kolonizace z evropských zemí. Nacionalismus je „specificky evropský jev, který byl na jiné kontinenty importován z Evropy.“ Nacionalismus je tedy spojován s národem nebo státem, „otázka nacionalismu nevzniká, když neexistuje stát“

(Gellner, 1993, s.158)

Národ je nejčastěji charakterizován: „ společným jazykem, kulturou (tradicemi) společnými dějinami a dlouhodobě osídleným územím, někdy také společným náboženstvím. Všechny tyto charakteristiky národa ale nemusí být přítomny v každém národě. Je nutné vzít v úvahu, že „charakteristiky národa jsou zastupitelné a zaměnitelné.“ Nezměnitelné podle profesora Miroslava Hrocha zůstává, že vždy půjde o velkou sociální skupinu. Ten charakterizuje „moderní národ jako občanskou pospolitost rovnoprávných lidí. Vymezuje také subjektivní pojetí národa. Příslušníky národa jsou ti lidé, kteří se k němu přihlásí“. Nejčastější charakteristikou národa je společný jazyk, ale společné jazyky vznikají až na přelomu 18. a 19. století. Do té doby převažovaly odlišné dialekty. Až národní buditelé určili jeden z dialektů národním jazykem. Tradičně to býval dialekt hlavního města. Nacionalismus nabývá na významu v době přechodu od

tradiční k moderní společnosti. Společný jazyk a gramotnost zde byly rozhodujícími faktory. Dále pak rozvoj měst a průmyslové výroby. Města se zaplňovala „vykořeněnými“ venkovany, zbavenými nevolnictví. Venkované opustili tradiční zemědělský způsob života na vesnici a přicházeli do měst. Zde se museli žít v průmyslové výrobě, která kladla větší nároky na pochopení a porozumění než výroba zemědělská. S tímto souvisí hledání nové identity. Všechny z těchto faktorů položily „základní kameny“ nacionalismu. Vzniká nové pojetí kolektivní identity. Do idey národa jako přirozeného společenského prostředí pronikly politické zájmy – zájmy národní.

Ve svém důsledku to vedlo k tomu, že společnost začíná jinak nahlížet na odlišné kultury. Dřívější středověké společnosti ale neměly se soužitím několika odlišných kultur na svém území vážnější problémy. Středověkým problémem na našem území byl český nacionalismus v době husitství. V období husitství se „projevuje sounáležitost české společnosti (šlechty i měšťanstva) do společného zájmu Krátké, ale bouřlivé období husitství poznamenalo českou mentalitu velice intenzivně.

Nacionalismus původně představoval doktrínu revoluční a demokratickou. Šířil po Evropě poselství, že „starobylé pospolitosti je třeba proměnit ve svobodné národy. Ve Francii se z poddaných krále stali francouzští občané, revoluční a napoleonské války v letech 1792 až 1811 a s nimi obsazení velké části Evropy Francií vzbudily jednak touhu po nezávislosti, a jednak znamenaly šíření revolučních a nacionalistických myšlenek Evropou“ .(Dočekalová,Švec et. 2010, s.215) V důsledku zakořenění nacionalistických myšlenek v Evropě přichází „jaro národů“ (1848-1849). Evropou se přehnal řada revolucí, které si kladly za cíl liberalizaci a národní sebeurčení. V roce 1861 dochází k sjednocení Itálie a r. 1871 k vzniku Německého císařství. V nově vzniklých státních útvarech nabývá nacionalismus formu „národního soupeření“.
(<http://hledani.rozhlas.cz>)

1.2 Deskriptivní pohled Arnošta Gellnera

Vznik nacionalismu Gellner spojuje s nástupem průmyslu. Podle Gellnera je moderní svět průmyslu nejen prostředím, kde se nacionalismus mohl objevit a prosadit, tedy předpokladem jeho vzniku, ale také naopak nacionalismus je nutným projevem a požadavkem moderní doby. Klíčovými rysy průmyslové éry a nacionalismu jsou dle Gellnera stejnorodost, gramotnost a anonymita. Další podmínkou vzniku nacionalismu je vzdělaná kultura (tj. kultura opírající se o písmo), která ke své existenci potřebuje právě vzdělávací soustavu. „Školní vzdělávací systém -zejména vyšší školy přispěly k růstu nacionalismu. Vzhledem k tomu, že se zde začíná uvažovat v abstraktních pojmech a širších souvislostech.“ Největším dějinným paradoxem je, že rakousko - uherská monarchie se zavedením povinné školní docházky, a možným následným vzděláním, přispěla k šíření nacionalistických myšlenek nejvíce. Třetí podmínkou nacionalismu je anonymita obyvatelstva. Pro jednotlivce už není důležité členství v podskupině (komunita, církev, široká rodina, obec), ale jednotlivec se stává přímo jednotkou národa. Osobně zastávám názor, že mobilita obyvatelstva se stává další podmínkou k šíření nacionalismu. Tím nemám na mysli jen stěhování z vesnic do měst, ale i dlouhodobé dojíždění, například za prací, nebo krátké i dlouhodobé pobyty určitých skupin v regionech. (<http://hledani.rozhlas.cz>)

1.3 Nacionalismus po roce 1918

„Nacionalismus po I. světové válce ovlivnil nové uspořádání národů Evropy. V jeho důsledku vzniká nové rozdělení Evropy. Nacionalismus ale v této době také nabral nebezpečný obrat. V Německu se objevuje vize národa jako výlučná pospolitost krve. Prohraná válka vedla v Německu k radikalizaci a novému definování nacionalismu, nikoliv již na základě jazyka, ale na základě krve“. (Charvát, 2007, s.35) Přičemž tato pospolitost krve byla někdy chápána jako posvátná. Tak se odlišné kultury v Německu dostaly do „beznadějného“ postavení. Jazyku se lze naučit. Kulturu přijmout. Krev ale vyměnit nelze. U nás, stejně jako v okolních zemích, vypjatý

nacionalismus vyústil ve vznik českého fašismu. Český fašismus byl zaměřen na obranu českých národních zájmů. Projevoval se protiněmeckými postoji. Následná historická období, jak německého protektorátu, tak komunistického režimu, českým nacionalistům nepřála, a tak měl nacionalismus u nás až do roku 1989 jinou formu. Byla prezentována jako láska k vlasti a socialistickému zřízení. Výchova nás vedla k tomu, že kdo má rád vlast, má rád i socialistické zřízení a naopak. Tak vzniká nový pojem „socialistické vlastenectví“, ale i to je provázeno v socialistické ideologii nijak neospravedlněným nacionalismem, který měl podobu nenávistných výpadů především protiněmeckých, ale i protižidovských. (Charvát, 2007)

S politickým uvolněním po roce 1989 a následným novým uspořádáním Evropy nabírá nacionalismus na své síle. Rozpadá se Sovětský svaz a znovu se sjednocuje Německo. V evropském měřítku dosáhl nacionalismus „krvavého vrcholu“ v bývalé Jugoslávii. Pro pravicové extremisty zaštiťující se nacionalismem to byla „balkánská zkouška ohněm. V městě Klek v roce 1991 byla soustředěna mezinárodní brigáda neonacistů, kteří přišli bojovat za Chorvatskou nezávislost. Srbské tabulky s názvy ulic byly strženy a náměstí v centru dostalo nové jméno - náměstí Rudolfa Hesse. Nad městem zavlála vlajka s hákovým křížem“. (Lee, 2004, s.316) V Jugoslávii se na straně Srbů „sjížděly tisíce ruských nacionalistů, aby podpořili bratry Srby, které spojuje nejen etnická příslušnost, ale i stejné písmo a vyznání“. (Lee, 2004, s. 316) Evropské země i USA „se snažily rozpadu Jugoslávie zabránit. Německo ale v roce 1991 uznalo Chorvatsko za nezávislý stát. Bonn tento konflikt jitiřil obrovskými dodávkami zbraní. Na cestě do balkánského kotle byly objeveny konvoje až s 1500 bojových vozidel z bývalé armády NDR, a to navzdory embargu OSN, které obchody tohoto druhu striktně zakazovalo“. (Lee, 2004, s. 318,319) Jak nám ukazují události z konce 80.let a počátku 90. let minulého století, je nacionalismus i přes víc než 200 let starou historií, fenoménem stále živým a v případě, že se přidruží další podmínky (hospodářská krize, nezaměstnanost, chudoba, migrace, apod.), je fenoménem také stále více nebezpečnějším. Nacionalismus během 200letého vývoje postupně měnil svůj charakter „jeho spojení s pokrokovým a liberálním hnutím ustupuje a stává se nástrojem konzervativní politiky“. (Dočekalová,Švec et. 2010, s. 215)

Nacionalismus se tak dnes nejen dle mého názoru stává nosnou ideologií krajně pravicových extremistických skupin. Tyto skupiny na soudobé společenské problémy nazírají „optikou vypjatého národovectví – nacionalismu“. Od vyhraněného nacionalismu je již jen malý krok k násilí. Zpočátku to bývají slovní narážky, ale

postupem času jsou to projevy násilné. Je typické, že útočník není nikdy sám, ale je to skupina lidí. Charakteristickými rysy nacionalismu je totiž anonymita a stejnorodost. Tito lidé potřebují jednat v kolektivu, mají pak větší pocit ochrany a sebedůvěry. V davu se dostavuje pocit, že jednají za celou skupinu, eventuelně národ, ne jen sami za sebe. V souvislosti s tímto pocitem se tyto lidé často seskupují do různých radikálních nacionálních skupin. Náš přední odborník na extremismus Miroslav Mareš ve své knize Pravicový extremismus a radikalismus v ČR, jich popsal několik desítek (Národní sjednocení, Národní strana, Národně demokratická strana, Vlastenecká fronta, Vlastenecká liga, Národní aliance a řada dalších). Přestože seznam působí obsáhlým dojmem, dodává, „že jejich celkový vliv nelze přeceňovat“. (Mareš,2003, s.597) Tyto skupiny jsou totiž nesourodé a početně malé. Nacionalismus se tak dnes stává společným znakem všech skupin, které označujeme jako krajně pravicové.

1.4 Hodnotové ideje nacionalismu

Idea „přítel x nepřítel“

Nacionalismus se nemusí projevovat „nepřátelsky“, vždy je třeba vzít v úvahu modelovou koncepci národa. Zda je exkluzivní a zdůrazňuje etnickou jednotu a kolektivní historii a národní identitu pokládá za danou a neměnnou, nebo naopak inkluzivní koncepci, která klade důraz na vědomí občanské příslušnosti a vlasteneckou loajalitu. Zaniká zde v podstatě rozdíl mezi příslušností k národu a státním občanstvím, ruší se hranice mezi národem a státem“ (Dočekalová,Švec et. 2010, s215). Důležitým faktorem je dlouhodobě zakotvena nebo, chcete-li „vypěstována“ mentalita národa. Vymezení definice „přítel x nepřítel“ je pro stát a národ charakteristické. Pokud existuje stát a národ, vždy je nutné vymežit, kdo jsme „My“ a kdo jsou „Oni“, kdo je „Přítel“ a kdo je „Nepřítel“. Pokud národ existuje, „musí sám i když jen v nejkrajnějším případě – přičemž sám rozhoduje o tom, že takový případ skutečně nastal – provést rozlišení na přítele a nepřitele. V tom tkví podstata jeho politické existence“. (Schmitt,2007) V terminologii nacionalistů a v jejich nejen politickém životě je vždy nutné určovat „kdo jsme „My a kdo Oni“. Kdo je „Přítel a kdo Nepřítel“ Přičemž nepřitele lze za určitých okolností tolerovat, snášet, ale také naopak netolerovat, vyhnat či zničit.

Idea vůdce

Idea vůdce není dominujícím znakem nacionalistů. Je zpětně připisována z historicky společenského hlediska těm, kteří se o národ zasloužili nejvíce. Nacionalisté sice mají ve svém slovníku termíny jako „národní vůdce – vůdce národa“. Jejich použití je však daleko volnější a méně specifické než u fašistů nebo nacistů, kde je charakteristické, že je nejprve vůdce, který strhne národ. Kdežto u nacionalistů tomu bývá naopak. Vůdcem národa se tak označuje ten, kdo dokázal národ na časově delší dobu sjednotit, nebo národ sjednotil v jeho převratně historických okamžicích. Idea vůdce je nenaplněna. To vnímám jako „nejslabší“ stránku soudobých nacionalistů. Není zde žádná „zaštiťujících“ osoba, která by nestejnorodý celek, jakým dnešní nacionalistické skupiny jsou, dokázala sjednotit.

Idea mesianismu

„Chronologicky nejstarší forma romantického mesianismu je nacionalistická, neboť sahá kořeny do 18. století, do preromantismu. První z těchto tvarů spasitelského nacionalismu je národopisný folklorismus či mystika přírodního projevu lidového“ (Černý, 2009, s. 188). Idea mesianismu je s národem a státem úzce spjata. Nebýt „spasitelské“ myšleny národních obrozenců, která se dostala do mysli široké veřejnosti, těžko by vznikaly národy na základě svého sebeurčení a víry, že se budeme mít lépe, pokud si budeme vládnout sami. Obsah této ideje je natolik silný, že se tak stává hybnou silou dějinného vývoje. V exkluzivním pojetí národa bude idea mesianismu více zakořeněna než v pojetí inkluzivním.

Idea „přímé akce“

Nacionalismus a jeho projevy od svého počátku byly nutně propojovány s ideou „přímé akce“. Nikdy by nacionalismus nedosáhl svého cíle, kdyby nedisponoval „bojovníky“. Za tímto slovem je konkrétní člověk nebo skupina osob. Z pohledu

dnešní rétoriky hovoříme o „národně osvobozenecích bojovnících“, pokud byl jejich boj vítězný. Pokud nebyl, nazýváme je „separatisty, extremisty a teroristy“.

Nešlo o „bojovníka“ z řádné armády nebo obdobného uskupení. Také nešlo o pouhého „loupeživého banditu“ jednajícího ve svůj prospěch. Nacionalismus přichází s specifickým bojovníkem „partyzánem“. Víme, že se tento termín dnes už nepoužívá, ale typické projevy chování, jak je vymezil C. Schmitt ve své knize *Teorie partyzána*, jsou projevy chování i u dnešních nejen pravicových extremistických skupin. Jedná se o taková kritéria, jaká jsou „neregulérnost, vystupňovaná mobilita aktivního boje, vysoká politická angažovanost“ (Schmitt, 2008, s. 25)

Nacionalismus přinesl do společného soužití „radikalnost a bojovnost“, tím také určil „nové uspořádání světa“ jak v roce 1918, tak i v 90. letech minulého století. Přinesl člověka odhodlaného bojovat a často se i obětovat nejen za své zájmy, ale za zájmy své pospolitosti – národa. Ne z důvodů náboženských, ale z důvodů obrovského vnitřního přesvědčení a vůle jedince spjatého se svým národem – se svou pospolitostí.

Idea korporativismu

Dnešní extrémní krajní pravice, vycházející z nacionalistických myšlenek, nám předkládá korporativismus jako nosnou ideu uspořádání hospodářských vztahů v národní – nacionální společnosti. Pokud se ale hlouběji seznámíme s historií nacionalismu, vzniká zde jasný rozpor mezi tradicí nacionalismu a současným pojetím. „S liberalismem byl úzce spojen nacionalismus 19. století, z liberálních pozic například hájil sjednocení Itálie G. Mazzini“ (Dočekalová, Švec et. 2010, s. 112).

„Postupně se měnil také politický náboj nacionalismu. Jeho spojení s pokrokovým a liberálním hnutím ustupovalo a nacionalismus se stává nástrojem konzervativní a reakční politiky“ (Dočekalová, Švec et. 2010, s. 216). Přesto, že se nám snaží extrémní nacionalistické organizace namluvit, že korporativismus je návrat k nenaplněné tradici, není tomu tak. Projevený souhlas s ideou korporativismu nás automaticky nezařazuje mezi extrémní pravicové skupiny“ ale zároveň není žádná extrémní pravicová skupina, která by ideu korporativismu nevyzdvihovala jako nosnou ideu uspořádání státu.

Idea výchovy

Prioritou soudobých nacionalistů ve výchově je obnovit pronárodní cítění. Vymezují se tak proti „všeobjímající“ multikulturní výchově. „Prioritou soudobých českých nacionalistů ve výchově „je zastavení české národní eroze a probuzení aktivistického českého národního sebevědomí: „*Probud'me se, tady jsou Čechy, naše vlast, naše pýcha, naše dědictví! Jsme to my, jen my Češi, jsem to já a jsi to i ty, kdo jediný má právo rozhodovat v našem jménu a o našem bytí!*“, zaznívá apel předsedkyně Národní strany 28. října 2005 na Václavském náměstí. Integrovaně nacionalistické přesvědčení má být zbaveno mediální proskribace v povědomí občanů a získat vyšší mravní rozměr. „*Jsem nacionalistka a jsem na to hrdá. Nacionalismus se pro každého člena národní strany stává věcí osobní a národní ctí, věcí svědomí, věcí mravní, věcí etickou*“, promlouvaly předvolební plakáty Národní strany. Nacionální radikální pravice jde k volbám s heslem „Vlast a národ nadevše“, staví se tak do úlohy jediné skutečné opozice, mluvčího a ochránce národních zájmů českých občanů proti dosavadní etablované politické reprezentaci (vládní či opoziční), jež je odcizena obyčejnému občanovi a zkorumpována zvenčí, profituje na účet státu a národa ze služby mezinárodním mocenským centrům“ Citováno z odborného příspěvku doc. PhDr. Jana Rataje, CSc.

2. Fašismus

„... Fašismus je anonymní společnost nespokojených a odmítnutých s neomezeným ručením k výrobě politických báchorek a raubířských historek, má ovšem v sobě alespoň trochu idealismu u těch, kteří se dávají ošálit zdánlivým bojem proti korupci. Fašismus je potud vážným problémem, pokud znamená těžký úpadek národního liberalismu. Fašismus je měřítkem politické dezorientace

buržoazie...“

T.G.MASARYK, 1926

2

.1 Vývoj fašismu

Počátek fašismu je historicky spojen s italským romantickým básníkem, válečným hrdinou, nacionalistou, dobrodruhem a poslancem **Gabriele d'Annunzio** (1863 - 1938). Po první světové válce zesílil jeho nacionalistický názor natolik, že v roce 1919 spolu s 2000 italskými nacionalisty obsadil město Rijeku. Zde spolu s nacionalisty zestylovali politický a právní rámec nové ústavy. Vytvořili korporativní stát. Lid byl rozdělen do 9 sektorů dle ekonomického postavení. V 10. sektoru byli soustředěni „nadhled“ (hrdinové, básníci, proroci). Mnoho prvků z Fiume (Rijeky) převzal Mussolini do svého stylu vládnutí: formu vlády, korporativismus, otázky řečníka k davu, emotivní nacionalistické státní rituály, navazování na římské tradice, černé košile jako uniformu svých následovníků, perzekuci odpůrců apod. D'Annunzio je údajně autorem metody likvidace či zesměšnění svých oponentů podáním velké dávky ricinového oleje (projímadlo). Tato praktika byla často užívána italskými fašisty. <http://hledani.rozhlas.cz>

Benito Mussolini (1883 - 1945) je považován za zakladatel fašismu. Tak „dala Itálie světu ideu, s kterou si sama nedokázala poradit, avšak jiní s ní bezmála ovládli svět“. (Kotlan,2003, s.101) B. Mussolini byl syn kováře a učitelky v severoitalském městě Dovia. Jako dítě byl vzpurný a agresivní. Spolužáky napadal a některé dokonce

poranil nožem. Proto byl vyloučen ze dvou škol. Nakonec studia dokončil a stal se učitelem . Vstupuje do Italské socialistické strany. Zde byl ředitelem vlivného listu Avanti. Po vypuknutí první světové války nastupuje jako dobrovolník do armády a rozchází se s socialisty pro svůj proválečný postoj.

Po návratu se angažuje mezi spolky válečných veteránů, které podporovaly ultrapravicovou politiku. Z těchto spolků zakládá fašistické bojové svazy, z kterých vytváří roku 1921 Národně fašistickou stranu (PNF), už v roce 1922 si fašisté vynutí násilný přístup k moci svým „pochodem na Řím“. Italský král pod nátlakem ozbrojených fašistů jmenuje Mussoliniho nejmladším ministerským předsedou Itálie. „Brzy na to je úplně zlikvidován italský demokratický systém“.(Kotlan, 2003, s. 95) Fašisté zrušili politické strany, odbory a vůbec základní svobody. Mussolini ovládá Itálii celých 21 let. V roce 1943 byl Mussolini přehlasován Velkou fašistickou radou a král jej nechává zatknout. Mussoliniho vysvobozuje německé komando. Po té na severu Itálie zakládá republiku Saló. Jeho osud je ale už nezvratný. Dne 28.4.1945 je zatčen italskými partyzány a zastřelen. (Kvasil, 1985, s.375)

2.2 Hodnotové ideje italského fašismu

Idea přítel x nepřítel

V italském fašismu chtěl B. Mussolini vymodelovat nového italského člověka na základě národním, neboť italský fašismus nepotřebuje delirium rasy Tak by vznikla jen kategorie přátel a nepřátelé by nebyli. Toto pojetí platilo do druhé poloviny 30. let. Od druhé poloviny 30. let byl B. Mussolini ovlivněn nacismem a prohlašoval, že Italové jsou evidentně čistí Árijci středozemního typu.

Za nepřátele byli považováni komunisté a všichni nositele těchto ideálů a zastánci liberálně-demokratického systému. Vycházelo to z názorů, že demokracie je slabá a zklamala. Pod vlivem nacismu od druhé poloviny 30. let jsou do kategorie nepřátel zařazováni rovněž i Židé, do této doby se italský fašismus neprojevoval protižidovsky. Dalo by se říct, že byl daleko více nepřátelsky zaměřen na nositele jiných, než fašistických myšlenek. Jiná národní etnika, včetně Židů, byla tolerována. (Kotlan,2003).

Idea vůdce

V této ideji je vůdce považován za jediného pravoplatného a neomylného zástupce všech lidí. Stává se tak zaštiťující osobou, která nacionalisty sjednocuje. Vůdcova postava je často neoprávněně zveličována a mytizována, někdy až zbožňována. Vůdce je chápán jako hybná síla dějin. K idealizování postavy vůdce přispívá idealizování jeho životního osudu, jeho zásluh o vytvoření nových historických událostí a souvislostí. Známa věta z fašistického desatera „Mussolini má vždy pravdu“ přesně vystihuje postavení vůdce fašistů. Vůdce je samotným principem, na kterém je fašistický stát postaven. Duce byl dobrým řečníkem a dokázal strhnout davy. Nikdy však nedosáhl tak bezmezné oddanosti a uctívání jako Hitler. Mýtus vůdce nebyl tak dokonalý a svými nejvěrnějšími byl nakonec zrazen. (Kotlan, 2003)

Idea mesianismu

Mesianismu je náboženská víra v příchod Bohem seslaného vykupitele Mesiáše (spasitele). V přeneseném smyslu víra v mimořádné poslání určitého jedince či národa. „Klíčovým úkolem mýtu mesianistické koncepce je dosáhnout v myslích lidí posunu ve vnímání světa“. (Kotlan, 2003, s. 31) Pokud dojde k tomuto posunu, nastává fáze vysvětlování historických událostí a souvislostí jako nezvratné cesty ke zkáze. Davy vystrašené „zkázou“ dávají za pravdu vůdci (vykupiteli). Ztotožňují se s jeho cestou, jak zkáze zabránit. Vůdce dostává na svou stranu dav, ale aby bylo postavení vůdce dokonalé, musí z davu „přátel“ vybrat nejvěrnější a nejmilitantnější. Pak vůdce disponuje jak skupinou (davem) „přátel“, tak i svojí ozbrojenou mocí. Lidé začínají vnímat svět z pozice Přítel x Nepřítel. Názorné je staré heslo: „Kdo nejde s námi, jde proti nám“ . Duce ideu mesianismu využil a tak získal moc v Itálii. Avšak idea u italských fašistů nebyla tak pevná jak u německých nacistů. (Kotlan, 2003)

Idea přímé akce

Pravicoví extremisté se vždy snaží navodit atmosféru chaosu a pocitu ohrožení. Přitom nemusí, ale může jít o ohrožení jedince, účinnější bývá navodit takovou atmosféru, že stát, a jeho výkonná moc je slabá a zklamala. Představit současné státní zřízení jako bezbranné – neúčinné. V této tíživé situaci nabízí řešení – rychlý a tvrdý zásah proti nepřátelům, který vše napraví. Takové řešení nabídl i Duce, a tak si vynutil „pochodem na Řím“ své jmenování ministerským předsedou. Stal se tak obdivovaným vzorem dalších fašistických vůdců po Evropě. Vyslal tak světu zprávu, že násilím lze opět získat legitimní moc. Tato zpráva nezůstala bez odezvy.

Idea korporativismu

Korporativismus je politickoekonomický systém. Vychází z myšlenky, že systém politických stran je překonán. Společnost organizuje do jednotlivých korporací dle pracovního zařazení. „Korporace měly zabránit politickému roztržitému na základě přirozené stratifikace podle zaměstnání“. (Charvát, 2007, s. 66) Korporace měly určovat „ekonomický směr výroby podle informací svých odborníků“. (Charvát, 2007, s. 66). Ve své podstatě jde o stavovský systém“ modernizovaný do koncepce odborových svazů. Všechny korporace ale ovládali fašisté a naopak všechny korporace podporovaly svého vůdce. Historické kořeny korporativismu můžeme hledat v „středověkém cechovním systému“. (Charvát, 2007, s. 66) . Korporace v Itálii byly vybudovány systematicky a promyšleně. Staly se vzorem pro ostatní fašistické režimy. Zdůvodňovaly se nadřazením národního celku nad zájmy jednotlivce. Dodnes je idea korporativismu pro mnohé velice lákavá a přitažlivá.

Idea výchovy

Je ve fašismu podřízená výše uvedeným ideám. Jde tedy o výchovu autoritativní s cílem vypěstovat u vychovávaného oddanost k národu a jeho kooperativnímu zřízení, samozřejmě i k jeho neomylnému vůdci, uvažovat v kategoriích Přítel x Nepřítel. Nejen takto uvažovat, ale nepřítel identifikovat a zničit. Být připraven za tyto ideály bojovat. Co chtěl fašismus? Podle Mussoliniho by se měl vytvořit z davu kolektivní život, žít společně, pracovat a bojovat v hierarchii, bez stáda. Tímto způsobem, kdy je jedinec v dětství jistým způsobem vzat rodině a navrácen ve stáří, nic neztrácí, ale je znásoben. Nezbytným doplňkem podřízení vůle jednotlivce celku byly mládežnické organizace: Opela nazionale Balilla a organizace pro určování trávení volného času Opera nazionale dopolavoro. (Kotlan, 2003)

2.3 Český fašismus

Po první světové válce vzniká v Československu řada nacionalistických organizací. Ty se roku 1923 seskupily a sjednotily pod názvem „českoslovenští národovci“ a přihlásili se k fašismu. V Kolíně na společném sjezdu 24. března 1926 vzniká Národní obec fašistická. Do čela Národní obce fašistické se postavil 3. ledna 1927 legionářský hrdina od Zborova generál Radola Gajda. NOF dosáhla historického úspěchu ve volbách roku 1935 se 167 433 voličů. Fašismus byl chápán jako spásná cesta mezi liberální demokracií a komunismem. Během protektorátu neměla NOF zásadní vliv na protektorátní vládu. NOF byla ovlivněna postupem fašistů v okolních zemích. Přihlásili se k výše uvedeným idejím fašismu. Přesto bylo několik specifik, kterými se odlišovali. Domnívám se, že právě proto nezískali v Československu větší podpory. (Gregorovič, 1995)

2.4 Hodnotové ideje českého fašismu

Idea přítel a nepřítel

Idea přítel a nepřítel byla totožná se zahraničními fašisty. Liberálové, socialisté, komunisté jsou považováni za nejhorší zlo. Vzhledem k tomu, že fašismus byl u nás rozšířen nejvíce v tradičních zemědělských oblastech, je zde i úzká vazba na katolickou víru. Do kategorie nepřítel rovněž spadala početná německá menšina jako cizí prvek v našem národě. Jasně se orientovali protiněmecky. Toto jen vyhocovalo problémy soužití s početnou německou menšinou u nás.

Idea vůdce

Idea vůdce nebyla dostatečně naplněna. V Československu nejprve vznikly organizace fašistického typu a po jejich sloučení byl vůdce R. Gajda dosazen. V Itálii sám Mussolini tyto organizace zakládal, sdružoval a formoval. R. Gajda v počáteční fázi formování fašistických organizací nebyl přítomen. R. Gajda nebyl dobrým řečníkem a nedokázal strhnout ve větší míře davy na svou stranu. Vůdce byl mytizován jako „statečný legionář, zborovký hrdina, generál Kolčakovy Bílé armády, pravý syn národa a vlastenec. Nedosáhl ale výrazného celospolečenského postavení. Z dnešního pohledu se přiklání k názoru, že okolo vůdce Gajdy snad ani národnostní mýtus nemohl vzniknout. Pocházel ze smíšeného manželství a žil ve smíšeném manželství. Již v mládí „se projevil jako statečný, ale také naprosto bezohledný a nezodpovědný kariérista s neregulérně získanou hodností kapitána a akademickým titulem“. (Gregorovič, 1995, s. 31) Na sjezdu legionářů v Bratislavě o sobě sám prohlásil, že nikdy nebude fašistou. V létě roku 1924 se proslavil tvrdým zásahem proti košickým Cikánům. Zde se po té ozývaly hlasy připomínající mu jeho polopogromy v Rusku. Pro české fašisty to byla špatná volba. Gajda nenaplnit princip „vůdcovství“ jako samotný princip, na kterém je fašismus postaven.

Idea mesianismu

Čemu věřili čeští fašisté? Bylo to především vypjaté národovectví. Odráželo se to v fašistickém hesle: Blaho vlasti budiž nejvyšším zákonem. Fašismus obecně a náš fašismus nebyl výjimkou, vyrůstá na podhoubí nacionalismu. Zrodil se z nacionalistických organizací pod vlivem signálu, který B. Mussolini vyslal světu, že násilím lze opět získat legitimní moc. Pokud bylo něco pro české fašisty typické, byla to jejich roztříštěnost názorová. Plně uvěřili spásné myšlence, že fašismus je třetí a ta správná cesta mezi komunismem a kapitalismem. Věřili tomu, že to je ta správná cesta k lepším zítřkům? Zčásti určitě ano, ale druhá část fašismus vnímala jako jedinou možnost, protože demokracie v naší zemi brzy po roce 1918 ukázala i svou stinnou stránku, jako byla obrovská korupce. Fašisté se vžívali do role jediných poctivých a silných, kteří znají způsob, jak vládnout. Český fašismus vyrůstal na venkově v tradičních zemědělských oblastech jako je Haná, Prostějov, Holešov. Vyrůstal tedy na venkově a venkov byl a dodnes je spojen se silným náboženským cítěním. Byl to teda katolický selský stav, z kterého vyrůstal český fašismus. Bylo by ale mylné spojovat české fašisty jen s venkovem, své zázemí našel i ve městech.

Idea přímé akce

Jedním z důsledků přímé akce českých fašistů byla nezdařená „Sázavská aféra“, kde došlo k loupeži na vysokém státním úředníkovi s cílem získat spisový materiál na obviněného vůdce Gajdu. Největší přímou akcí, kterou NOF zorganizovala, byl „Židenický puč 1933“, kdy skupina asi „ 70-90 ozbrojených vesničanů z Bučovic, Tišnova přepadla Svatoplukovy kasárna v Brně“. (Gregorovič, 1995, s. 40) Po přestřelce byla skupina rozprášena. Nesplnil se tak plán NOF, který počítal až s 6000 příznivci ovládnout Brno a k aktivnímu zapojení řádné armády nedošlo. Poté mělo dojít k „pochodu na Prahu“. Účastníci akce, která byla později nazvána jako „Židenický puč“, skončili u soudu. (Gregorovič, 1995)

Idea korporativismu

Čeští fašisté také uvěřili, že systém politických stran je překonán, stejně jako systém hospodářský. Prohlašovali tenkrát: „Jsme v područí židovského a německého kapitálu. Národ klesá pod tíhou daní a pracující lid prchá do ciziny. Odstranili jsme šlechtické tituly a arcivévody a dnes máme šlechtu novou, vyrostlou z včerejších chud'asů, která žije rozmařile a rozhazuje z poplatníků vyždímané groše. Obchodníci s lidskou bídou bydlí v nádherných vilách, postavených za státní peníze a celá řada chud'asů nocuje pod mosty, ve skalních děrách a vyřazených vagonech. Politické strany zabíjejí stát tříštěním osobního cíle jednotlivců“.(Gregorovič, 1995,s.26) Tato hesla jsou již více jak 80 let stará, přesto aktuální i v dnešní společnosti. Čeští fašisté věřili tomu, že korporace zabrání politickému roztržštění, odstraní korupci a hospodářsky nás povznese.

Idea výchovy

Idea výchovy se uskutečňovala především v mládežnických spolcích jako byl Junák NOF a Omladina. Z těchto spolků bylo vybráno „sázavské komando“ k získání dokumentů na generála Gajdu. Byla to především výchova k vypjatému národovectví a oddanosti k pospolitosti. Jednalo se o výchovu pronárodní se silným vlivem katolického myšlení. Fašismus - nejen český - vyrůstal na podhoubí katolických názorů. Výchova byla rovněž zaměřena na dobrou fyzickou zdatnost a odolnost. Organizace zabývající se takovou výchovou v modifikované formě přetrvaly až do konce 2. světové války v kuratoriu pro chlapce a dívky E. Moravce.

2.5 Neofašismus – Vlastenecká fronta

Neofašismus je označení pro „fašistické skupiny vzniklé po druhé světové válce“.(Charvát, 2007, s. 74) Neofašisté se odvolávají a historicky se snaží navázat na Mussoliniho Itálii, Frankovo Španělsko, Salzarovo Portugalsko, u nás zejména na osobu vůdce českých fašistů generála R. Gajdy a jeho NOF. Neofašisté „hojně pěstují kontakty s křesťanskými fundamentalisty a intelektuálně laděnými skupinami nacionalistického či konzervativního charakteru“. (Charvát, 2007, s. 74) Mareš uvádí křesťanské fundamentalisty jako jedny ze zakladatelů pravicového extremismu u nás. Z původního fašismu navazují na ty prvky, které jsou společensky a hlavně právně akceptovatelné, pozorujeme odklon od totality a agresivní formy. V České republice je ultrapravicové spektrum roztrženo do velkého počtu organizací. Ty však mají na reálnou politickou scénu zcela okrajový vliv. (Mareš, 2003) Jedinou větší organizací, která má dlouhodobou kontinuitu i relativně stálou členskou základnu, je Vlastenecká fronta. VF se v „českém prostředí řadí mezi fašizující skupiny“. (Charvát, 2007, s. 76)

Vlastenecká fronta

Vlastenecká fronta byla založena v roce 1993 v Brně Jiřím Fiedlerem. Zpočátku bylo toto řádně registrované občanské sdružení personálně napojeno na skinheady a to i na skinheady z Bohemia Hammer Skins. Představa zakladatelů byla, že VF bude obdobou francouzské Front National a alternativou SPR-RSČ. V roce 1995 se od VF odštěpila část členů a založila Hnutí národního sjednocení. Rok nato začala VF opět působit a začala vydávat časopis Obrana národa, postupně vznikají místní pobočky po celé republice. Činnost se v této době soustředila především na letákové akce zaměřené především proti imigrantům, komunismu a drogám. Rok 1998 znamenal pro VF změnu ve vedení, kdy se do čela dostal dosavadní tajemník M. Knapovský. Organizace se distancovala od spojení s nacistickými skinheady, ačkoliv spolupráce s neonacistickou Národní aliancí (NA) to nepotvrzovala. Vlasteneckou frontu lze označit za nacionalistickou organizaci, která se od svého vzniku posunula z extremistických pozic k radikalismu. (Mareš,2003, s.283-296)

2.6 Hodnotové ideje neofašismů – Vlastenecká Fronta

Idea přítel x nepřítel

Zde se rétorika posouvá do jiné roviny, než ostře ohraničeného vnímání nepřítele, tak jak jej známe z období vrcholu fašismu a nacismu. Je nahrazena slovy podporujeme x nepodporujeme. Zůstává zde možná „naivní“ představa, že to, co nepodporujeme, můžeme za jistých okolností tolerovat. Kdežto tato představa u kategorie nepřítel je těžko akceptovatelná. (www.vlasteneckafronta.cz)

Nepodporujeme:

- uzavírání manželství s neevropskými přistěhovalci;
- rasově smíšená manželství;
- manželství homosexuální a jiné nezvyklé typy manželství;
- hromadnou amerikanizaci a globalizace;
- stop imigraci z neevropských zemí ;
- Česká republika uděluje azyl a občanství pětkrát častěji než západoevropské země;
- tento fakt je nevyvratitelný a svědčí o špatné přistěhovalecké politice;

Vlastenecká fronta se ve svém programu, v pasáži o udělování azylu, odvolává na fakta, která jsou silně zkreslena, nebo tvůrci programu neznají obsahový rozdíl ve slovech jako je azylant, žadatel o azyl, cizinec apod. Jejich nevyvratitelná fakta se tak stávají vyvratitelnými. Myslím si, že zde ale o fakta nejde. Jde především o to, aby vzbudili v lidech co nejvíce negativních emocí proti cizincům.

Tabulka Českého statistického úřadu o počtu přidělených azylů v letech 1999 – 2008.

(http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_rizeni_azyl)

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
9									
79	133	83	103	208	142	251	268	191	157

Podporujeme:

- obnovu českého venkova a jeho tradic;
- Vlastenecká fronta prosazuje rodinu, je základním stavebním prvkem národa a státu;
- rehabilitaci role rodiny v naší společnosti;
- zavést paragraf o příživnictví;
- stavět na křesťanských hodnotách;
- zkvalitnění vlastní práce policie, kde jsou velké rezervy;

Uvedenému jsem porozuměl tak, že pod kategorií přítel si můžeme představit především venkovana s úplnou rodinou vyznávající křesťanské hodnoty, který je zaměstnán a nepobírá žádné sociální dávky. Takovou skupinu se snaží Vlastenecká fronta oslovit. Je to tedy obdobná skupina jako u českých fašistů.

Idea vůdce

Tak, jak je nám známa z doby fašistických hnutí, se v programu Vlastenecké fronty samozřejmě neobjevuje. Z níže uvedeného programu Vlastenecké fronty lze vyčíst, že ideu vůdce nahrazuje prezidentská moc a přímá moc lidu. Vlastenecká fronta navrhuje tyto ústavní změny:

- vytvoření prezidentského systému demokracie, který lépe zaručí chod státních institucí;
- všechny klíčové otázky státu řešit základním prostředkem přímé demokracie – referendem;
- zrušení zbytečné druhé komory Parlamentu ČR (Senátu);
- oslabení moci Poslanecké sněmovny ČR);

Idea mesianismu

Idea mesianismu vychází z nacionalistické víry v národ. Z programu a jiných vystoupení vyplývá, že je Česká republika před svým rozpadem. Státní moc je slabá a chaotická. Navíc nám hrozí ztráta národní identity i suverenity, ale chybí intenzita vsugerování a ztotožnění se s těmito stavy tak, aby je jedinec vnímal jako sebeohrožující. Spasitelské poslání je zde zastoupeno ve dvou rovinách. Je to především upínání se k přímé moci lidu, z které plyne víra, že je to ta správná cesta k lepším zítřkům. Je tady ale i druhá rovina – náboženská, protože část neofašistů je katolicky zaměřena, a tak spojuje své očekávání lepších zítřků s katolickým státem.

Idea přímé akce

Změny má být podle Vlastenecké fronty dosaženo ústavní cestou a demokratickými prostředky. Zde je patrný vliv, že se soudobí neofašisté snaží etablovat na politické scéně. Opustili dřívější radikální názory, které je vylučovaly z politického vlivu, o který usilují. Nemělo by se ale zapomínat, z jakých extrémních pozic Vlastenecká fronta vzešla. Idea přímé akce nenabývá v současné době pro společnost nebezpečných rozměrů. Je soustředěna především na pořádání demonstrací či mítinků. Takové akce jsou často podporovány i neonacisty z Národního odporu.

Idea korporativismu

Idea korporativismu nebo neokorporativismu se projevuje v níže uvedených pasážích z programu Vlastenecké fronty. /www.vlasteneckafronta.cz/

- silný průmysl naší země je jedním z předpokladů naší nezávislosti;
- je nutné zabezpečit, aby rozhodující podniky zůstaly v rukou našeho státu, případně v rukou českých občanů;
- správu národních podniků by měly vykonávat správní rady. V těchto radách by se měli účastnit

jak zástupci státní správy a vlastníci kapitálu, tak i zástupci vysokých škol provádějící výuku a . výzkumy v oboru a také samozřejmě zástupci pracujících;

- požadujeme omezení půjček od velkých mezinárodních finančních seskupení, které posléze za pomoci úrokového vydírání vydávají náš národ napospas libovůli jejich představitelů a způsobují jejich následné vměšování do vnitřních záležitostí našeho státu a národa, které je jednoznačně směřováno k zařazení České republiky do jakéhosi „Nového světového řádu,,.

- požadujeme zavedení tzv. přistěhovalecké daně pro ty podniky, které zaměstnávají přistěhovalce;

- Český národ nesmí doplácet ze svých daní na přistěhovalce;

Celá tato idea vylučuje myšlenku rovnosti v ekonomické sféře. Upřednostňuje státní podniky a české podniky, znevýhodňuje zaměstnavatele, kteří zaměstnávají cizince.

Idea výchovy

Idea výchovy se odráží v programu Vlastenecké fronty, z něhož cituji:

„Opět je vlastenectví téměř trestnou věcí, poctivé vlastenectví je označováno za fašismus a extremismus. Vychovávat mládež k vlastenectví se téměř nesmí, zato vychovávat mládež v duchu fiktivní multirasové „harmonie“, kosmopolitismu, zvrhlých náboženství a nenormálních sexuálních úchylek je architekty „Nového věku,, a „Nového světového řádu" servírováno jak na běžícím pásu.

Opět budou vysoké školy jen pro někoho, tentokrát ale nebude rozhodovat kádrový profil, ale peněženka rodičů. Mládež se přestala učit „jediné možné pravdy,, a už zde jsou další „pravdy,, o kterých se v naší pseudodemokratické společnosti nediskutuje. Výchova k ekologickému způsobu života, který bude co nejméně namáhat životní prostředí, u nás zaostává za evropským standardem. - požadujeme tedy zlepšení ekologické výchovy na školách všech stupňů“

- podporujeme rozvoj spolků a organizací, které vykonávají výchovnou praxi s mládeží, která by se dala charakterizovat jako předvojenská (např. střelecké kluby, radiotechnické kroužky, turistické oddíly, apod.);

3. Nacismus

„Nacismus je z politického hlediska do důsledku dovedená ideologie rasismu, antisemitismu a německého expanzního nacionalismu. Spojení konzervativního antimodernismu se sociálně-revolučním programem“. (Charvát, 2007, s. 70)

Nacismus má své kořeny ve fašismu, připojuje k němu rasistické teorie o árijské nadřazenosti, agresivní formu vlády a slučuje „neslučitelné“ - kolektivismus a zároveň se ostře staví proti komunisticko - socialistickým myšlenkám, které jsou na kolektivismu založeny. Je protižidovsky zaměřen z rasových důvodů. Tím, že je to ideologie postavená na iracionalismu s vlivem různých pseudonáboženství, se ztotožňuje s názory, které přirovnávají nacismus k náboženství.

3.1 Vývoj nacismu

Vývoj nacismu je úzce propojen s postavou vůdce Adolfa Hitlera, který se narodil 20. dubna 1889 v Branau na Innu v Rakousku jako syn celního úředníka a rakouské rolnice. Na základní škole se učil celkem dobře, na střední škole v některých předmětech vynikal, ale jiné ho vůbec nebavily, a proto je ignoroval. Chtěl se stát umělcem (toužil stát se malířem). Stal se ostrým protivníkem marxistů a Židů.

Po vypuknutí první světové války 1914 se Hitler dobrovolně přihlásil k dělostřeleckému regimentu bavorské armády. Po válce se Adolf Hitler dostal k nově vznikající Německé dělnické straně (DAP). Velmi brzy se díky svému řečnickému umění dostal do vedení strany. 24. února 1920 se strana přejmenovala na NSDAP. Do NSDAP vstupovalo čím dál více lidí mimo jiné, také díky Hitlerovým řečnickým schopnostem. Na dalším sjezdu přesvědčuje Adolf Hitler další členy strany, že nemá cenu získat moc v parlamentu, ale je potřeba vyvolat revoluci. Roku 1923 se Hitler za pomoci místních vojenských jednotek pokusil o politický převrat v Bavorsku - „pivní puč“. Vláda vzpouru potlačila a Hitler byl odsouzen k pěti letům vězení (propuštěn

na podmínku mnohem dříve). Ve vězení napsal Hitler své stěžejní dílo „Mein Kampf“ (Můj boj), v němž zveřejnil nacistickou filozofii a své budoucí expanzní plány. Dílo je plné antisemitismu, rasismu a představy o vůdčí roli. Zákaz NSDAP netrval dlouho a při volbách do Říšského sněmu v roce 1928 dosáhli národní socialisté pouhých 2,6 % hlasů, což bylo 12 křesel ve sněmu. Stoupání vzrůstu NSDAP začalo vlivem nastupující krize v roce 1929. Nezaměstnanost stoupla až na 5,5 mil. obyvatel. Hospodářská krize se rozšiřovala v krizi státní. Prezident Hindenburg rozpustil Říšský sněm a stanovil na 14. září 1930 nové volby. NSDAP zvýšila svůj podíl hlasů z 2,6% na 18,3%, což bylo 107 křesel ve sněmu, a stala se tak druhou nejsilnější stranou.

Všeho Hitler dosáhl hlavně díky řečnickým obrátům (řečníkem byl brilantním), sliboval lidem nová pracovní místa, posílení hospodářství a navrácení Německu národní slávu a čest, ztracenou po skončení první světové války. Dne 12. listopadu se Hitler odvážil splnit první slib své politiky. Nechal vystoupit Německo ze Společnosti národů. V roce 1934 narůstala ostrost kritiky z řad zklamaných aktivistů SA a právě tak zklamaných konzervativců. Pod vlivem vyhrocující se situace se Hitler rozhodl vystoupit proti oběma stranám, a to jak proti SA, tak proti pravé opozici. Třídenním vraždám padlo za oběť 89 osob (Noc dlouhých nožů). 31.ledna roku 1933 se Adolf Hitler stál říšským kancléřem. Po smrti dosavadního prezidenta Paula von Hindenburga v srpnu roku 1934 vyhlásil Hitler konec republiky a prohlásil se vůdcem, Führerem, německého národa. Adolf Hitler - vůdce a neomezený vládce nacistické Třetí říše, samozvaný vrchní velitel jejích branných sil a muž, který rozpoutal nejkrvavější válečný konflikt v dějinách lidstva, druhou světovou válku. Ve funkci porušoval otevřeně Versailleskou dohodu a znovu vyzbrojil Německo. V roce 1938 anektuje Hitler rodné Rakousko. V „Mnichovské dohodě“ dokonce západní mocnosti dávají souhlas s obsazením českých Sudet. Roku 1939 pak Hitler napadl Polsko. Ani nyní západní mocnosti nezasáhly. Hitler si ještě smlouvou s Ruskem pojistil klid na východě a vyrazil do války na západ. Pro drtivou většinu obyvatel západního světa znamenalo německé vítězství absolutní šok. Adolf Hitler velel osobně. I přesto, že měl k dispozici skvělé generály, zásadní rozhodnutí činil vždy sám. Také rozkaz k masovému vyvražďování Židů dal osobně. Adolf Hitler se rozhodl až do konce války zůstat v Berlíně ve svém bunkru. Zde 30. dubna roku 1945 spáchal sebevraždu. (Kvasil, 1985, s. 780,781)

3.2 Hodnotové ideje nacismu

Idea přítel x nepřítel

Přítel je v nacistickém pojetí definován velice přesně jako rasově čistý německý říšský občan. Tak vzniká ideální společenství árijců, které je základem vnitřní jednoty národa. Vzniká pospolitost občanů na základě společné „árijské krve“. Předvojem této společnosti byla organizace SS. Byla to výběrová organizace fyzicky zdatných čistých árijců. Čistota árijské rasy musela být doložena rodokmenem .

Z historického hlediska byla spojitost „správné krve“ určujícím znakem šlechty. Nelze se ubránit dojmu, že SS měla vytvořit novou árijskou šlechtu.

Nepřítel, především Žid jako biologicky nejhorší rasa, byl Norimberskými zákony okamžitě izolován a po konferenci ve Wansee 1942 fyzicky likvidován. Hitler sám prohlásil , že posledním cílem musí být nezvratně odstranění všech Židů jako takových. Za žida mohl být ale prohlášen i nežid, pokud se chová nebo jedná stejně jako Žid. Nešlo už jen o správnou krev, ale také o správné jednání. Byla to zruďně geniální myšlenka. Tak nacisté mohli označit za Žida kohokoliv. Za další nepřátele považovali Romovy, Slovary, komunisty jako nositele zruďné myšlenky, a homosexuály. (Kvasil, 1985, s. 780,781)

Idea vůdce

„Nikdo nebyl tak nezpochybnitelným vůdcem svého národa jako A. Hitler, nikdo nedokázal tak přesně reflektovat cítění lidu, nikdo nebyl tak bezmezně následován až do hořkého konce, nikdo nevzbuzuje i po 60 letech tolik vzrušených reminiscencí“.(Kotlan, 2003, s. 117) Hitler byl vynikajícím řečníkem strhávající obrovské davy na svou stranu.

Nikdo nedokázal spojit tak neslučitelné jako „konzervativní antimodernismus se sociálně revolučním programem“. (Charvát, 2007, s. 70) Hitler naplnil ideu vůdce takřka dokonale. Zmanipulované masy uvěřily nemožnému, že vůdce je národ a národ je vůdce. Iracionálním myšlenkovým posunem v myslích lidí došlo ke splynutí vůdce s davem, ale také dav uvěřil, že je součástí vůdce. Nejlépe tento pocit vystihuje německý nacistický film Triumf vůle.

Idea mesianismu

V nacistickém Německu idea mesianismu byla zakotvena v rasové teorii směřující k předurčenosti árijské rasy. Jako rasy, které právem náleží opanovat svět. K ideji mesianismu přispívala i předválečná německá rozpínavost. Sám Vůdce prohlásil, že požadavek na vedení lidstva je mostem mezi předválečným Německem a nacismem. Němci, těžce postižení hospodářskou krizí, a vnitřně nesmířeni s kapitulací (mír se uzavíral v době, kdy německá vojska bojovala daleko za hranicemi) a následnou potupnou reparací za válečné škody v době „inflačního kolotoče“ (střední vrstvy ztrácely a jiní neskutečně bohatli), snadno uvěřili v žido-bolševicko-zednářské spiknutí a spasení v podobě národního socialismu.

(Kotlan, 2003)

Idea přímé akce

„Nacismus byl od samého vzniku přímým a nesmířitelným oponentem demokratického konsensu“. (Kotlan, 2003, s. 114). Proti němu staví nacistický ideolog A. Rosenberg „entladene Wille“ (odpoutanou, vybitou vůli). Nacisté přímou akcí nezískali moc tak, jako jiní fašističtí vůdci, ale politiku přímé akce dovedli bleskurychle do tragických důsledků. Tyto přímé akce sloužily jak k upevnění moci, tak k zničení nepřítele. Od samého počátku NSDAP disponovala ozbrojenou mocí – složky SA. Jakmile se složky SA staly Hitlerovi nepohodlné, byly odstraněny. V akci nazvané „noc dlouhých nožů“ vyvraždil své odpůrce. Výsledkem přímé akce byl požár Říšského sněmu a „křišťálová noc“ byla spravedlivým hněvem německého národa proti Židům. Zničit nepřítele je cílem přímé akce. V nacismu je přísně výběrová organizace SS, která zajišťuje zdárný průběh politiky „přímé akce“ a neomezeného politického stylu. (Kotlan, 2003)

Idea korporativismu

V nacistickém Německu rostla role státu v hospodářské sféře, zvláště po zavedení čtyřletého hospodářského plánu v roce 1936 a za druhé světové války. „Vedle státního plánu stála Německá pracovní fronta sdružující zaměstnance a zaměstnavatele a vůbec všechny příslušníky všech povolání a profesí“. (Kotlan, 2003, s. 113) Hitler pochopil autonomní roli ekonomiky a nemínil do této oblasti nikterak zasahovat. Proto také potlačil původní antikapitalistické prvky v programech NSDAP a ponechal průmyslníkům a velkokapitálu relativně volný prostor pro rozhodování. Nešlo tedy o důsledně naplněnou ideu korporativismu. Nejvíce se této ideji přiblížila fašistická Itálie.

Idea výchovy

Nacisté si dobře uvědomovali, jak mocná je síla výchovy, a proto se věnovali i této oblasti. Výchovu ve volném čase zajišťovala organizace Kraft durch Freude (Síla radosti), organizace Hitlerjugend (od roku 1938 povinná) sdružovala přes 7 miliónů členů. Tato organizace „zásadně změnila výchovu německých dětí a mládeže a jejíž účinky pociťují Němci dodnes“. (Kotlan, 2003, s.113) Nacisté ve výchovném stylu navazovali na starověkou „spartánskou výchovu“. Důležitým faktorem byla oddanost k pospolitosti a svému vůdci. Fyzická zdatnost byla předpokladem dobrého „bojovníka“. K výchově začínají využívat nových prostředků, jako byl především rozhlas a kinematografie. Byl to právě rozhlas, který napomohl výchově všech Němců k přijetí nacionálně socialistické politiky. Rozhlas dokázal nejen oslovit široké masy, dokázal také překročit hranice a předat poselství nacionálního socialismu všem Němcům. Z vyprávění pamětníků je známo, jaké mělo rozhlasové vysílání vliv na Němce v Sudetech. Výchova nejen oslovila široké vrstvy, ale pronikala i do každé domácnosti. Byla velmi účinná – Němci uvěřili snu o Velkoněmecké říši. Bohužel to byla výchova vedena k nenávisti a krutosti s tragickými následky.

3.3 Neonacismus – Dělnická strana

Neonacismus označuje hnutí po 2. světové válce „navazující na hitlerovský nacismus. Neonacisté se často odvolávají na starogermskou nebo keltskou historii“. (Charvát, 2007, s. 79) V našem prostředí neonacismus nalzáme především v okruhu skinheadů. Byl pod vlivem zahraničního neonacismu. Jde tedy o cizorodý prvek nevycházející z naší národní mentality. Proto u nás není zdaleka tak úspěšný jako v Německu či Rakousku. Je otázkou, zda se právě v těchto zemích může mluvit o neonacismu. Domnívám se, že zde jde o pokračování původních myšlenek a termín neonacismus zde není na místě. Neonacisticky smýšlející mládež - a nejen mládež - našla své zázemí v okruhu organizace dnes již bývalé Sládkovy Republikánské mládeže. Seznam neonacistických organizací či subkultur, jak jej uvádějí odborníci na extremismus, působí obsáhlým dojmem. Je však třeba vědět, že se jedná o početně velice malé skupiny. Navíc osoby z těchto skupin se prolínají několika různými organizacemi, které mnohdy už delší dobu nevyvíjejí žádnou činnost.

V českém prostředí, jak uvádí Mareš, patří mezi tyto skupiny zejména neregistrovaná organizace Národní odpor. Tato organizace mezi ostatními vyniká zejména tím, že je zde od roku 1998. Má stabilní a relativně aktivní členskou základnu (v ČR působí 9 skupin a v SR 4 skupiny). NO nemá pevnou strukturu a jednotlivé skupiny mnohdy vyvíjejí činnost nezávisle na ostatních skupinách. Tato forma „pololegální“ činnosti má snížit jejich napadnutelnost. Přestože skupiny fungují nezávisle na sobě, mezi sebou komunikují a kooperují. V případě potřeby je možné zaktivizovat všechny skupiny, které jsou založeny na formě „kamarádství“. Není zde ustanoven politický program jako u VF. Přestože z jednotlivých aktivit je jasně čitelné, že mezi neonacistické skupiny patří, i když se prohlašují za nacionalisty. Politický vliv uplatňují přes Dělnickou stranu. Dělnická strana není Národní odpor, ale bez Národního odporu by neměla Dělnická strana žádný vliv. Dělnická strana je podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů ve fázi zrušení. Tento právní akt ale

nevyřeší problém extremismu. Dle mého názoru se v budoucnu může projevit kontraproduktivní účinek tohoto rozhodnutí. Spojení s touto skupinou bude romantické a dobrodružné podle přísloví „zakázané ovoce chutná nejvíce“.

Stručný a výstižný charakter Dělnické strany nejlépe vystihují níže uvedené pasáže z rozsudku Nejvyššího správního soudu:

„Dělnická strana se hlásí k myšlenkám národního (nacionálního) socialismu. Poukazuje na dříve působící národně socialistické strany a zaštiťuje se jmény např. Milady Horákové nebo Václava Klobáče. Tím se snaží ukázat vazbu na český, nikoliv hitlerovský národní (nacionální) socialismus. Vláda nevykládá sousloví národní socialismus bez dalšího jako ideologii totožnou s nacismem. Národní socialismus prezentovaný Dělnickou stranou (a Dělnickou mládeží) však vnímá jako ideologii, ke které se hlásí dnešní neonacistická scéna. Odkazy Dělnické strany na české národně sociální hnutí jsou zástěrkou, a ve skutečnosti jde o ideologii hitlerovského nacionálního socialismu a neonacismu, od nichž se DS nikdy veřejně nedistancovala. Takovéto vymezení samo o sobě není povinností politické strany, Dělnická strana však v praxi vyjadřovala sympatie osobám stíhaným za podporu nebo propagaci hnutí vyznávajícího tuto ideologii. O faktickém názorovém směřování Dělnické strany svědčí také úzká a veřejně známá provázanost Dělnické strany s dalšími neonacistickými a ultranacionalistickými skupinami.....“.

V Brně dne 17. února 2010 Vojtěch Šimíček, předseda senátu. (www.nssoud.cz)

3.4 Hodnotová orientace neonacistů – Dělnické strany

Idea přítel x nepřítel

Následující řádky vybírám z programového prohlášení Dělnické strany:

- vypovědět ilegální přistěhovalce;
- lidé bez státní příslušnosti budou vyloučeni ze všech státních podpor a dotací. Nechceme být „žumpou Evropy“;
- je nutné zavést Zákon o domovském právu. Tím by se velká města zbavovala i tzv. bezdomovců, kteří by byli eskortováni do svých domovských obcí, které by měly povinnost se o ně postarat;

- jednoznačně odmítáme snahy postavit zákonem homosexuální vztahy na stejnou úroveň manželství. Žádáme zrušení zákona o partnerských vztazích. Aktivita pochybných pseudohumanistů jsou mimořádně nebezpečné pro občanský pořádek a přirozený stav společnosti a znamenají postupný morální ale i fyzický úpadek lidské společnosti;
- pohlavní deviace musí být zcela jednoznačně postaveny mimo zákon;
- požadujeme Zákon na ochranu mravnosti společnosti. Pomocí i tohoto zákona by s okamžitou platností byla zakázána pouliční prostituce;
- požadujeme zavedení určování národnosti obyvatel republiky a jejího potvrzení do rodných a křestních listů, rovněž i občanského průkazu; (www.delnicka-strana.cz)

Idea výchovy

Následující řádky vybírám z programového prohlášení Dělnické strany: (www.delnicka-strana.cz)

- vrátit prestiž a uplatnění učebním oborům a řemeslu jako takovému;
- zajistit důkladnou optimalizaci sítě středních škol a učilišť s ohledem na regionální podmínky;
  - připravovat potřebné obory podle reálné dostupnosti pracovních míst v dané oblasti;
  - podporovat kvalitní přípravu na dělnické profese;
- zde se mohou dobře uplatnit výše zmíněné cechy a cechovní komory;
- komplexní národní reforma českého školství;
- vytvoření výhodných podmínek pro studium sociálně slabších studentů;
- vzdělanost národa je obrazem jeho kvalit a zároveň jeho budoucností;
- školství musí vychovávat k vlastenectví a úctě k národním tradicím a kulturním hodnotám křesťanství;
- základním pilířem školství musí být školy státní, hrazené z veřejného rozpočtu. Soukromé školy jsou hrazeny pouze ze zdrojů jejich zřizovatelů;
- ve školách základního typu je zapotřebí postupně odbourávat systém liberální výchovy a žáky naopak vést k úctě k autoritě, sebeovládání a kamarádství;
- rozvoj sportu a tělovýchovy. Stát musí vytvářet podmínky pro rozvoj sportovních aktivit občanů a pro masový i výkonnostní sport a tělovýchovu, což je nejlepší zárukou pro zdravý rozvoj generací;

- provozovatele sportovních aktivit motivovat k pořádání akcí pro širokou veřejnost daňovými úlevami;

Idea přímé akce

Následující řádky jsou vybrány z programových požadavků Dělnické strany:

Dělnická strana prosazuje názor, že radikálních změn může docílit pouze skutečná - radikální - opozice. Nemáme ve zvyku šířit prázdné fráze, aniž bychom skutečně usilovali o realizaci svých cílů. Naše požadavky budou jasné a srozumitelné. Je na každém z vás, jak se k nim postavíte. Ochranné sbory Dělnické strany (OS-DS) vznikly s účinností k 1. únoru 2008 z rozhodnutí předsednictva Dělnické strany. Vrchním velitelem OS-DS je předseda strany, jemuž je podřízen výkonný tajemník. Další členění je na vedoucí pro Čechy a pro Moravu a Slezsko. Zemským vedoucím podléhají vedoucí pro kraje, dále městští či obecní vedoucí. Se vznikem OS-DS bude zahájen i nábor, ve kterém musí zájemci o členství prokázat svoji zdravotní a psychickou způsobilost a předložit výpis z rejstříku trestů. Úkolem OS-DS bude ochrana stranických představitelů, organizování a dohled nad stranickými akcemi a případná pomoc občanům při řešení nejrůznějších problémů.

Osobně se s myšlenkou vzniku jakýchkoliv „bezpečnostních sborů“ v rámci jakékoliv politické organizace neztotožňuji. Považuji je za základ budoucích problémůve společnosti, byť by ideje, na kterých takovéto sbory vyrostly, byly sebelepší.

Idea vůdce

Následující řádky vybírám z programových požadavků Dělnické strany:

Jsme pro přímou volbu prezidenta republiky; rovněž i pro přímou volbu starostů měst a obcí. Jsme rozhodně i pro úpravu volebního systému tak, aby lépe odpovídal požadavkům doby. Požadujeme zřízení Ústavního zákona o referendu jak na celostátní, tak i na obecní úrovni. Zejména v obcích by se častěji mělo referendum využívat.

S tímto názorem se ztotožňuji a domnívám se, že mechanismy přímé demokracie by byly naší společnosti potřebné.

Idea mesianismu

Ideu mesianismu z programu Dělnické strany nevyčteme. Najdeme ji ale v člancích, které oslavují Dělnickou stranu jako spásu národa uvedené v jejích tiskovině Dělnických listech. www.delnickelisty.cz

„Dělnická strana je jedinou nadějí českého národa, protože moc dobře ví, co potřebují čeští zaměstnanci a čeští živnostníci. Jsme jedněmi z nich. Nežijeme odtrženi od reálného života, a proto víme, o čem je dnes život“.

RUDOLF ŠMUCR v letech 1996 – 1998 poslanec Parlamentu ČR.

“Já na tomto světě asi už moc dlouho nebudu, ale i v posledních chvílích života mne bude hřát myšlenka, že vy jste zde, že jste jádrem vlastenců, které pro naše národy bude zárukou lepší budoucnosti. Vydržte a nedejte si od prospěchářských nevzdělců a jim zaprodaných novinářů nadávat do „nacionalistických extrémistů“. Oni o nacismu, a také o komunismu, nic nevědí. A je-li někdo extrémista, tak jsou to právě oni, kteří svou extrémní tolerantností a nesmyslnou podporou příslušníků nevychovatelných menšin nazývají extrémisty vás, kterých by si naopak měli pro vaše vlastenectví vážit“!

Pplk. v.v., JOSEF V. TOMÁNEK, český vlastenec dlouholetý exulant.

Idea korporativismu

Následující řádky vybírám z programových požadavků Dělnické strany:

Požadujeme, aby vlastnictví výrobních prostředků, budov apod. bylo nejen soukromé, ale i zaměstnanci jsou ve vztahu k zaměstnavateli jeho partneři a podílejí se na čistém zisku podniku, jakož i odpovědností za jeho chod. Podporujeme vznikání řemeslnických cechů, cechovních spolků, družstevní a státní. Zejména podporujeme vznik podniků se zaměstnaneckými akciemi, v kterých zaměstnanci jsou ve vztahu k zaměstnavateli jeho partneři a podílejí se na čistém zisku podniku, jakož i odpovědností za jeho chod. Podporujeme vznikání řemeslnických cechů, cechovních spolků, jakož i cechovních komor za účelem obnovení zašlé slávy českého řemesla a jeho tradic. Tyto cechy mohou vytvářet svoje vlastní finanční fondy, jež by byly kapitalizované, a sloužily by na sociální podporu svým členům např. v případě

nezaměstnanosti, nebo jako půjčky apod.

4. Náboženský extremismus

4.1 Křesťanský fundamentalismus v ČR

Křesťanství je monoteistické náboženství, vzniklé na počátku našeho letopočtu. Navazuje na judaismus, a to především na tu jeho část, která intenzivně očekává Mesiáše (Mesiáš = hebr. Pomazaný, odtud řecké Christos - Kristus). Křesťané za tohoto Mesiáše považují Ježíše z Nazaretu (nar. asi roku 7 př. n. l., popraven pravděpodobně r. 29 - 30). Jemu vzdávají stejnou úctu jako Hospodinu (Bohu-Otci) a svatému Duchu. Základním spisem křesťanství je Bible, sestávající ze Starého zákona a Nového zákona. Starý zákon má křesťanství společný s judaismem, Nový zákon hovoří především o Ježíši z Nazaretu. Jeho nejvýznamnější částí jsou evangelia - čtyři navzájem se doplňující zprávy o Ježíšově působení. Pro křesťanské náboženské skupiny se užívá názvu církve (z řec. kyriaké ekklésia = shromáždění Páně). (Kvasil, 1985, s.628-630). Největší z nich je u nás katolická církev, k níž se podle sčítání Českého statistického úřadu v r. 1991 hlásí necelé 4 miliony obyvatel České republiky, ale v r. 2001 jen 3 254 377 (www.czso.cz)

Fundamentalismus z lat. fundamentum = základ, hlavní podmínka. Slovo fundamentalismus označuje „hnutí nejkonzervativnějších protestantských kruhů v USA, ustavené 1919. Odmítá věd. kritiku bible a liberální teologii“ (Kvasil a kol., 1985, s. 538) Vzniklá v USA v souvislosti se snahou prosadit v protestantských církvích doslovné chápání Bible. Projevuje se také v rámci sekt, TV-evangelistů, vystupuje tvrdě proti interupci a právům homosexuálů. Z teologického pohledu jde o „evangelické hnutí v USA, jež od konce 19. století vede boj za „pravověří“; konkrétně zastává slovní inspiraci Písem a z toho úhlu též zamítá moderní poznatky přírodních věd. Dnes se takto označuje každé radikalistické hnutí s náboženským podtextem.“

Vzhledem k tomu, že odborné publikace na téma pravicového extremismu se často zmiňují o propojování a vzájemném ovlivňování extrémní pravice ze strany křesťanských fundamentalistů, bylo nutné tento pojem pevněji zakotvit do současných demografických podmínek střední Evropy. Jiný obsahový význam má křesťanský fundamentalismus v USA a jiný v Evropě. Jak ale tento termín vnímat u nás? Jaké skupiny osob to jsou konkrétně? Odborné publikace zabývající se tímto termínem ve vztahu k naší společnosti jsem nenalezl. Vyhledal jsem proto odborníky, kteří mi tento termín vysvětlili a pevněji zakotvili do naší společnosti. Z teologického pohledu to byl proděkan pro vědecko-badatelskou činnost Cyrilometodějské, univerzity Dr. Ing. Eduard Krumpolc, CSc., Th.Dr., člen Vědecké rady fakulty a oborové rady systematické teologie a křesťanské filosofie. Na fakultě se věnuje badatelské činnosti v oboru fundamentální teologie a religionistiky. Teologii studoval na Lateránské papežské univerzitě v Římě. Z pohledu historického to byl DSc. Petr Kubík, absolvent Karlovy univerzity zabývající se soudobou historií. Pohled P. Kubíka je o to přínosnější, že s náboženskou skupinou lefebvristů má dlouhodobější osobní zkušenost.

Oba odborníci se shodují, že termín křesťanský fundamentalismus ve spojení s extrémními pravicovými skupinami není termínem vhodným. V naší zemi se vyskytují radikálnější křesťanské skupiny a z různého pohledu je můžeme nazývat i extrémní nebo pravicově konzervativní, ale neměly by se zaměřovat za křesťanské fundamentalisty. Termín se vztahuje na USA a evangelistická hnutí.

Které křesťanské náboženské skupiny u nás si tedy lze pod tímto nepřesným termínem představit? Historik Kubík uvádí, že v naší zemi se jedná především o katolické konzervativisty spojeny s tradicionalisty, kteří se mohou jevit jako radikální v neústupnosti původního pojetí víry.

Jenže tato církevní konzervativní pravice ovšem netvořila a netvoří zdaleka jednotný celek a její přívrženci jsou rozděleni minimálně do tří proudů, v jejichž názorech hrají vedle politicko-historických postojů důležitou roli i teologické a liturgické postoje. První proud zůstává v rámci dnešní oficiální církve a tvoří její konzervativní křídlo, druhý je reprezentován Kněžským bratrstvem sv. Pia X. a třetí, nejradikálnější i nejmenší, jsou sedisvakantisté. Mezi uvedenými proudy jsou velké teologické a

liturgické rozdíly, ale v jejich politicko-historických náhledech zase tak hluboké rozdíly nejsou a prolínací linie je velmi tenká.

Teolog E. Krumpolc nesdílí názor P. Kubíka o „konzervativním křídle“ uvnitř katolické církve, rovněž jej ale nevyvrací jako legitimní. Pokud by měl vymezit extrémní křesťanské skupiny u nás, zařadil by zde kreacionisty, lefebvristy a sedisvakantisty. U lefebvristů vnímá znaky sektářství, jelikož pasovali sami sebe do pozice jediných nositelů pravé víry a vytvořili k tomu svou náboženskou skupinu. Tato skupina k tomu nebyla povolána, ale vznikla na základě vlastní iniciativy. „...taktéž papež Jan Pavel II. se při jednání s lefebvristy dotknul zásadní otázky, která se týká všech fundamentalistů různých vyznání, že totiž tzv. jedinou a pravou tradici sami konstruují a vykládají a všechny ostatní obviňují, že jsou odpadlíky od ní...“ (<http://www.rozhlas.cz>)

4.2 Kreacionisté

Samotné slovo "kreacionismus" se odvozuje od latinského slovesa "creare", což znamená tvořit. Kdo jsou tedy kreacionisté a co hlásají? Odpovídá F. Korbělík pro Český rozhlas: Kreacionismus je myšlenka, podle níž vesmír a lidstvo stvořila nadpřirozená síla nebo jejich větší počet. Různé druhy křesťanských teologií ohraničuje na jednom okraji speciální kreacionistická víra a na okraji opačném deistické přesvědčení, že svět vznikl působením Boha, ale pak byl ponechán působení svých vlastních zákonů. Pro speciální kreacionisty je Bůh osobní, byť nikoli nutně lidem podobná jouscnost, která se stará o to, co stvořila, zvláště o to, co dělají lidé. Bůh je podle této představy v aktivním působení s vesmírem a lidmi. Konzervativní křesťané si cení osobního vztahu s Bohem, jehož prožívají jako sílu, která vede jejich životy. Někteří z nich, zejména v USA, jsou bojovní, politicky vysoce aktivní nepřátelé evoluční teorie. Například se snaží soudní cestou zakázat nebo aspoň omezit výuku evoluční teorie na středních školách. Stanovisko konzervativních muslimů a judaistů je prakticky totožné. Deisté naproti tomu mají zato, že Bůh svět včetně jeho zákonů sice stvořil, dále však do něj nezasahuje. Kreacionismus má tedy své větve nebo názorové proudy, které se dají porovnat podle míry konzervatismu. Kreacionisté mladé Země jsou speciální kreacionisté věřící, že je Země stará jen několik tisíc let. Nejkonzervativnější z

nich jsou přesvědčeni, že je Země plochý disk.

Kreacionisty vnímá E. Krumpolc za extrémní křesťanskou náboženskou skupinu. Nelze ale vyzorovat žádné hodnověrné spojení s extremistickými skupinami u nás. Jiná situace bude v USA. Kreacionisté mají k termínu křesťanští fundamentalisté nejbližší.

4.3 Sedisvakantisté

Nejmenší a z hlediska křesťanské víry nejradičálnější skupinou jsou sedisvakantisté. P.Kubík uvádí, že jejich vliv je u nás minimální, ale pro úplnost a lepší orientaci tuto skupinu nelze opomenout. Jak z názvu vyplývá, sedisvakantisté považují papežský stolec za uprázdněný (od Pia XII.), současné papeže neuznávají a jsou nejradičálnějšími kritiky současné oficiální církve z pozic katolické tradice a konzervatismu. Nešetří tvrdými odsudky moderní církve. V jejich slovníku se to hemží výrazy jako hereze, zrada, apostaze, sektářství. Jen z toho je vidět, jaký je hluboký příkop mezi nimi a modernistickými katolíky. Jinými slovy, sedisvakantisté tvrdě lpí na jasně konzervativním předkoncilním učení a názorech. Sedisvakantisté nemají žádné pevné centrum a i v jejich malém počtu jsou typicky pro celé konzervativní hnutí roztržité. V Čechách jejich tisková aktivita stojí a padá s periodikem Trident, řízeným a vydávaným velice agilním dr. B. Klominským z Jablonce nad Nisou. Vzhledem k tomu, že jde o tak malou skupinu, její vliv je okrajový, propojení s extrémními pravicovými skupinami u nás jsem nevyzoroval.

4.4 Lefebvristé

Na úvod je třeba vysvětlit, že v současných odborných publikacích a v odborných názorových příspěvcích není označení či pojmenování lefebvristů vymezeno. V běžném pojetí se takto označují duchovní Kněžského bratrstva Pia X, členové a sympatizanti náboženské katolické skupiny, která se hlásí k názorovému směru svého zakladatele Marcela Lefebvrea (1905-1991), který vedl organizovaný

odpor proti liturgickým a dalším reformám II. vatikánského koncilu. Proč Pia X ? „Tento papež byl na začátku 20.století znám jako jeden z největších bojovníků proti tzv.modernismu, tedy proti všemu, co mělo ohrožovat jednotu církve a její tradiční učení. V roce 1910 zavedl proto tzv.přísahu antimodernistů, kterou museli skládat především biskupové před nástupem do úřadu. Tato přísaha byla zrušena až v roce 1967 papežem Pavlem VI.“ (<http://www.rozhlas.cz>)

Z historicko společenských souvislostí dochází nejméně od poloviny 19. století v „katolické církvi k polarizaci. Působí ji napětí mezi tradicí a modernou. II. vatikánský koncil vyhlásil vstřícný postoj církve k moderní společnosti. Ten ale nedošel v církvi stoprocentního souhlasu. Vyvolal dočasnou krizi: opouštění řeholí, rezignace na kněžství i desorientaci četných věřících.“

Co se v církvi stalo, že to vyvolalo takovou vlnu nesouhlasu? P. Kubík uvádí, že v církvi nastal „značný obrat „doleva“, oficiálně se již nekritizuje liberalismus a liberálně demokratická hnutí, souvisí to se známým „otevíráním se“ moderní společnosti. S tím se ovšem „pravicově“, konzervativně smýšlející část hierarchie i laických katolíků nemohla smířit, nemohla tuto změnu vnitřně akceptovat.

Čím tedy byl II. vatikánský koncil tak převratný? Bylo to, jak uvádí Rudolf Kučera pro Český rozhlas: ...především svým „výrokem o nekatolických náboženstvích a jejich věřících. Radikálně tak proměnil dosavadní církevní praxi, podle které „mimo Krista a jeho církev“ nemůže být spásy“. Spásy tak mohou dojít všichni věřící, jak Židé, tak muslimové i další. To ale nebyl jediný důvod organizovaného odporu. „Dalším názorovým sporem byla formální stránka bohoslužby a její jazyk. Zatímco Lefebvre podmínil pravost liturgie a jejího spásonosného působení její starodávnou formou a posvátným jazykem, učinil ji koncil přístupnou i společenství věřících“. Vycházeli při tom z předpokladu, že obsah liturgie je důležitější než forma a každý má právo obsahu porozumět. Kněží, kteří nepřijali závěry koncilu, vytvořili organizaci Bratrstvo Pia X. Stojí za nimi i laici. Tato organizace byla založena roku 1970 francouzským arcibiskupem Marcelem Lefebvrem a P. Kubík dodává, že šlo o jednoznačnou reakci na modernistické pokoncilní reformy pro udržení tradiční katolické víry. Tato tradiční víra obsahuje vedle aspektů liturgických a teologických i jasné konzervativní politické postoje a historické náhledy v tomto duchu. Bratrstvo sv. Pia X. působí prakticky ve všech světadílech, ale nejsilnější pozice má ve Francii a německo jazyčných zemích.

Bratrstvo Pia X. bylo od samého počátku ve stálých konfliktech s vývojem v církvi a jejími hlavními představiteli. Jak na to reagovali hlavní církevní představitelé? R.Kučera uvádí pro Český rozhlas, že z počátku šlo o platformu uvnitř církve. S takovou byl Svatý stolec ochoten vést dialog. Když však v roce 1974 Lefebvre veřejně prohlásil některá ustanovení 2. vatikánského koncilu za „heretická“ a „nakažená liberalismem a modernismem“, byl Bratrstvu tento status odejmut. V roce 1975 rozhodnutí kardinálské komise potvrdil i papež. Tehdy papež Pavel VI, výslovně odsoudil toto svěcení jako "schizmatický akt", což mělo podle církevního práva za následek exkomunikaci Lefebvra a všech čtyř biskupů. Samotný akt vysvěcení nebyl tím ovšem dotčen. Tento církevně-právní akt potom Bratrstvo nikdy neuznalo s poukazem na to, že kardinálské rozhodnutí bylo nelegitimní a papež ho neměl co potvrdovat.

Udivilo mne, že tuto exkomunikaci papež Benedikt XVI. 21.ledna 2009 zrušil, aniž by důvody, které jej k tomuto rozhodnutí vedly, vysvětlil.

Jak vyhraněný postoj má tato náboženská skupina, můžeme odvodit ze slov samotného zakladatele M. Lefebvra , které nám pro Český rozhlas zachytil R. Kučera: Lefebvr řekl v roce 1985 „ ....prodělal jsem tři války: válku od roku 1914 do 1917, druhou válku od roku 1939 do 45 a třetí válku od roku 1962 do 65 (Dodávám, že to znamená během koncilu)..... ta třetí byla vůbec nejhorší“. K tomu Kučera dodává, že již z toho je vidět vysoký stupeň náboženského fanatismu, který klade otázky liturgie, náboženské svobody a vztahu k jiným náboženstvím, zkrátka obhajobu tradičních forem života církve, nad utrpení desítek milionů lidí v obou světových válkách. Lefebvre se prohlašoval za zachránce "pravé" církve a "tradice". O papeži Pavlu VI., jenž dokončil koncilové dílo, prohlásil, že přivodil církvi více škod než Velká francouzská revoluce z roku 1789.

Tato slova zařazují dle mého názoru náboženskou skupinu lefebvristů do stejné pomyslné řady, ve které stojí i dnešní krajně pravicové extremistické skupiny. Možná, že jdou ještě dále. Snad ani dnešní krajně pravicové skupiny by si nepřály návrat do poměrů před rokem 1789. Nelze, ale vycházet jen z jedné citace zakladatele Lefebvra. Jenže R. Kučera pro Český rozhlas zaznamenal i další citaci Lefebvra pronesenou při svém posledním kázání v roce 1990: „ Atheismus spočívá na deklaraci lidských práv a státy, které se k ní vyznávají, se nacházejí ve stavu trvalého smrtelného hříchu. Masy jejich obyvatel se nacházejí na cestě do pekla“ a Kučera k tomu dodává: „... lze si

představit jasnější projev náboženského fanatismu a nenávisti vůči světu? Vždyť všechny demokratické státy se dnes opírají o deklarace lidských práv, které jsou součástí jejich ústav a římsko-katolická církev, která vychází z II. vatikánského koncilu, je nesmírně důležitou součástí tohoto demokratického světa. Poskytuje mu hodnoty, bez nichž by Evropa nebyla dnešní Evropou a jak většina velkých politických myslitelů ukázala, většina demokratických hodnot má křesťanské kořeny“.

Stejně tak kontroverzní postavou je jeden ze čtyř vysvěcených biskupů Kněžského bratrstva, biskup Williamson. Kučera zachytil i jeho slova z roku 2000, kdy Williamson prohlásil, že Protokoly síónských mudrců jsou autentickým pramenem informací.....a 21.ledna 2009 ve švédské televizi v interview řekl:„Nevěřím, že existovaly plynové komory...myslím si, že v nacionálně-socialistických koncentračních táborech přišlo o život 200 000 až 300 000 Židů..., ale žádný z nich v plynové komoře...“

Ponechám-li názorové spory o autentičnosti Protokolů síónských mudrců stranou jakožto přežitý předsudek, tak popírání holocaustu bychom stranou již v žádném případě ponechat neměli, ale nejde zde jen o popírání určité historické skutečnosti. Proč? Protože popírání holocaustu je nutným cílem neonacistických organizací. Jsou si vědomy toho, že pokud se nepodaří v myslích lidí holocaust zpochybnit, nemají šanci reálně uspět v politickém vlivu. Ve svých názorech směřujících k tomuto cíli jdou tak daleko, že Židy označují za viníky holocaustu. Prezentace těchto názorů od vrcholného představitele Kněžského bratrstva staví celou tuto organizaci do nového úhlu pohledu.

Z pohledu R. Kučery: jako organizace, která aktivně šířila a šíří šílené vize těchto Protokolů, mezi nimi představu, že Antikrist má židovskou podobu, tak prokázala, že není jen společenstvím lidí, majících odchylné názory na liturgii, církevní reformy atd., ale podílí se na šíření rasové nenávisti mezi národy, tedy pravém opaku toho, co učil Ježíš Kristus. Kněžské bratrstvo je organizací, která sází vše na tradici, snadno spolkně z minulosti i to, čeho je třeba se zbavit. K neblahé části katolické tradice patřival i nevraživý postoj k Židům vůbec.

Položme si ale otázku, co je tradicionalismus? Encyklopedické slovníky nám tento pojem popisují přesně, ale zapomínají dodat, že charakteristický je zde názorový střet zastánců předposlední reformy se zastánci reformy poslední. Také při předposlední reformě po I. vatikánském koncilu došlo v části církve k odmítnutí a vytvořila se náboženská skupina starokatolíků.

Lefebvrismus nevychází z naší české společnosti, ale je tady importován. Bratrstvo Pia X. nemá na našem území stálou přítomnost, a proto zde vysílá své kněze z SRN a Rakouska, kteří zde konají bohoslužby v Praze, Brně a Frýdku- Místku. Uspokojují tak lépe duchovní potřeby určité části katolických věřících. Jak je to velká část, nelze přesně určit. Duchovní Bratrstva Pia X. tuto skupinu odhadují na cca 500 – 800 osob. V Čechách a na Moravě jsou stoupenci katolického konzervativního myšlení sdružení okolo Bratrstva sv. Pia X. a přejímají či podporují jeho názory. Tyto jsou prezentovány hlavně v měsíčníku Te Deum.

Skupina lefebvristů má ze sledovaných skupin k skupinám pravicových extremistů nejbližší a propojení zde není jen okrajové. Jak nám ukazuje zpráva z tiskového střediska České biskupské konference ze dne 14.9.2006:

Praha: Pražský arcibiskup kardinál Miloslav Vlk je už delší dobu znepokojen projevy antisemitismu, neonacismu a jiných extrémních proudů, které se objevují i v ČR a někdy se dokonce zaštiťují křesťanstvím a katolickou církví. Kardinál proto v minulém týdnu přijal velvyslance Izraele Arie Arazi, aby ho ujistil, že katolická církev v ČR tyto směry ostře odmítá. Velvyslanci vysvětlil, že tato extremistická mentalita zaznívá zvláště z kruhů hnutí lefebvristů, které se od katolické církve odloučilo, ale prohlašuje se za její hlas. Uvnitř církve dnes existuje určitý náboženský extremismus. Ten se však spojuje s nejrůznějšími druhy extremismů politických, ať už je to nacionalismus, antisemitismus a dokonce i neonacismus, jak to dokládají např i různé webové stránky lefebvristů. Naše snahy o přiblížení tohoto odštěpeneckého hnutí ke společenství katolické církve v poslední době ztroskotaly. Uvedené hnutí také úzce spolupracuje s americkými fundamentalisty a lefebvristy, kteří k nám jezdí "školit" naše extremisty, jak to dokládají dlouho připravované přednášky dvou pánů E. M. Jonese a J. C. Rao, na pozvání českých lefebvristů, kteří z nich čerpají. (Tiskové středisko ČBK, 14.9.2006)

Institut svatého Josefa

Občanské sdružení s výše uvedeným názvem je možné pro své deklarované postoje zařadit mezi náboženskou skupinu lefebvristů“ Z prostudovaných písemných materiálů mohu konstatovat, že názorové postoje jsou s Bratrstvem sv. Pia X. velice blízké až totožné. Na oficiálních webech obou skupin se objevují totožné články a příspěvky. Oficiální náplní činnosti tohoto institutu je:

Podpora katolickým rodinám v jejich úsilí o věrný křesťanský život v duchu katolické tradice. Chce rovněž napomáhat mužům v převzetí většího dílu zodpovědnosti za výchovu a vzdělávání dětí v rodině a přispět k posílení jejich zodpovědnosti za obecné dobro ve společnosti. Institut sv. Josefa bude podporovat katolické domácí vzdělávání

a katolické vzdělání obecně prostřednictvím přednášek, seminářů, kursů a publikací. Těmito prostředky chce též přispět k hlubšímu vzdělání věřících v otázkách katolického sociálního učení a katolické nauky obecně. Institut sv. Josefa bude sloužit jako most mezi tradičně smýšlejícími katolíky v USA a Evropě, mj. formou společných iniciativ, konferencí, poutí apod. Tento typ mezinárodní spolupráce mezi příslušníky církve bojující je dnes nanejvýš potřebný a je nezbytný k obraně a šíření jediné pravé víry“.

(<http://www.stjoseph.cz/index.htm>)

Jak takové poslání realizují ve skutečnosti? O tom hovořil bývalý kardinál Vlk s velvyslancem Spojených států amerických W. J. Cabanissem. „Vlk ho informoval o spojení některých našich církevních skupin s politickým extremismem, nacionalismem, antisemitismem, islamismem a neonacismem. Informoval ho zvláště o spojení těchto skupin s americkými fundamentalisty a lefebvristy, které představitelé lefebvrismu u nás zvou na přednášky do ČR. A ti školí naše extremistické skupiny a vnášejí k nám patrně protiamerického ducha, jak naznačuje téma dvou připravovaných přednášek výše uvedených Američanů. Předložil mu také některé antiamerické projevy na webových stránkách, na kterých lefebvristé a jim podobní publikují. Tyto skupiny čerpají také z amerických zdrojů nejen ideové inspirace, ale - zdá se - i finanční podporu“.

(Tiskové středisko ČBK, 14.9.2006)

4.5 Hodnotové ideje lefebvristů

Idea vůdce

Idea vůdce v hodnotovém systému lefebvristů nenabývá takové povahy jako u fašistů či nacionalistů. Z prostudovaných materiálů nemohu vyvodit, že by zde byl zakotven vůdcovský princip. Přestože se u nás jedná o početně malou skupinu cca 500 osob, jsou i zde názorové rozpory. P. Kubík k tomu dodává: „Část katolických konzervativců vychází ze staleté tradice a je monarchisticky naladěna či alespoň vidí pozitivní dějinný odkaz Habsburků, jednoznačně pozitivně přivítala beatifikaci posledního krále Karla. Jiná část konzervativců je ale v objetí myšlenek silného, vypjatého národovectví a zaujímá k habsburské monarchii vlažný až negativní postoj“.

Idea vůdce je vykompenzovaná představou, že lefebvristé jsou jedinými samozvanými nositeli i šířiteli „pravé víry“. E. Krumpolc v této náboženské skupině nepozoruje „vůdcovský princip“. Samozřejmostí zde bude hierarchické uspořádání, ale

nejde o hnutí, které je závislé, a jehož existence stojí a padá s vůdcem. Toto dokazuje, že hnutí nijak výrazně názorově nezasáhla smrt jeho zakladatele.

Idea přítel x nepřítel

Za přítele lze z pohledu lefebvristů označit tradičně smýšlejícího konzervativního katolíka, který neustoupil ze svého pevného a správného postoje ani po reformě církve po II. vatikánském koncilu. Půjde o „přítele v pravé víře“, který nepodleh modernismu, liberalismu a žádným levicovým ideám, jako je liberalismus, pseudohumanismus a socialismus nebo marxismus.

Koho si představit pod hodnotu nepřítel? Jan Rataj ve své odborné přednášce uvádí, že lefebvristé moderní dějiny od Velké francouzské revoluce interpretuje optikou liberálně - komunistického židovsko- zednářského spiknutí.

Jak mohu vyvodit, bude se jednat o výše uvedené „spiklence“. Bude ale nepřítelem i ateista nebo člověk jiné víry? E. Krumpolc má názor, že tomu tak nemusí být. Lefebvristé na tyto lidi budou spíše nahlížet jako na „zbloudilce“ než jako na nepřátele.

Koho teda lefebvristé nejintenzivněji vnímají jako nepřítel, se dozvídáme od Rudolfa Kučery:

„V červnu 2000 například v měsíčně vycházejících Dopisech přátelům obvinil lefebvristický biskup Wiliems Židy, že se plánovitě snaží podkopat katolickou církev a v říjnu 2001 napsal v katolickém časopise Metla na hřichy, že Židé sledují cíl získat světovládu...Biskup Wileems je známý také pro své výroky o popírání holocaustu...Kněžské bratrstvo Pia X. se za tyto výroky omluvilo, ale biskupa nevyloučilo...v roce 1997 napsali například dva američtí členové Piova bratrstva v časopise Angelus, že křesťané a Židé jsou odvěkými nepřáteli, nacházející se ve věčném boji. Jde o boj mezi Luciferem a Bohem, temnotou a světlem, hmotou a duchem“.

Takové názory dle mne mají velký emotivní náboj a mohou oslovit určitou část populace. Homosexuály, jako duševně postižené svojí orientací, lefebvristé také přiřazují do skupiny nepřátel.

Orientační identifikační tabulka označující kategorii Nepřítel u sledovaných extremistických skupin.

Lefebřisté	Neofašisté – Vlastenecká fronta	Neonacisté – Dělnická strana
Židé Homosexuálové	Cizinci / Homosexuálové	Cizinci / Romové Homosexuálové
Zednáři	Židé / Zednáři	Židé / Zednáři
Liberálové	Liberálové	Liberálové
Socialisté	Socialisté	Socialisté
Komunisté	Komunisté	Komunisté

Idea výchovy

Idea výchovy by měla probíhat v přísné katolické tradici s větším podílem „mužské“ role při výchově a to s podporou katolického domácího vzdělávání a katolického vzdělávání obecně prostřednictvím přednášek, seminářů, kursů a publikací. Těmito prostředky chce přispět k hlubšímu vzdělání věřících v otázkách katolického sociálního učení a katolické nauky obecně. Výchovou a vzděláváním se zabývá společnost pro kulturní identitu Lipový kříž – Národní tisková agentura, která pořádá řadu přednášek a seminářů s cílem jak upevnit národní a katolickou morálku.

(<http://www.stjoseph.cz/index.htm>)

Podle mne to bude výchova autoritativní – schvalující fyzické tresty. „Mladý člověk, když vidí trestajícího vychovatele, se neučí agresí (útoky s cílem způsobit křivdu), nýbrž si osvojuje pravdu, že zlo musí být vždy potrestáno“

(<http://www.stjoseph.cz/index.htm>)

Zajímavý je i názor, že „baštou francouzského zednářstva je školství. Zhruba tisíc vedoucích školských funkcionářů je v lóžích“ nebo že ve školství je „vládnoucí ideologií pansexualismus, násilně vnucovaný občanům již ve školních lavicích. Ano, povinnou sexuální výchovu ve školách je třeba považovat za totalitní indoktrinaci, podobnou marxismu-leninismu za komunistické éry“.

(<http://www.stjoseph.cz/index.htm>) Obávám se, že taková výchova povede především k uvažování v kategorii přítel x nepřítel. Povede vlastně k tomu, aby byl nepřítel včas a správně identifikován.

Idea korporativismu

Idea korporativismu vychází z učení papežů 19. století. Při odborné konzultaci s P. Kubíkem na toto téma uvedl, že papežové od Pia VI. až po Pia IX. zastávají jasnou linii: kapitalismus i socialismus jsou zlem. Kapitalistický liberalismus, jak politický, tak hospodářský, vygeneroval z bezbožeckých kořenů osvícenství. Papežové viděli nápravu v návratu ke starému cechovnímu systému. „Celý kapitalistický společenský řád byl pro ně špatný, sociální útlak dělnictva znamenal pro ně jeden z projevů tohoto zla, nikoli jediné zlo“.

(<http://www.stjoseph.cz/index.htm>)

P. Kubík mi vysvětlil, že tyto názory vycházejí zejména z učení obsaženého v encyklice Rerum novarum Lva XIII. a Quadragesimmo anno Pia XI., které ani dnešní oficiální církví nejsou samozřejmě odloženy úplně ad acta, rozdíl je ovšem v tom, že katoličtí konzervativci vidí jejich naplňování a rozvoj v principu tzv. křesťanského stavovského státu. Proti liberalismu se stále trvá na učení papežů 19. století, zvláště na známém Syllabu Pia IX. z 8.12. 1864, v zásadě platném až do Pia XII. Stále se zdůrazňuje, že nejlepší model státu byl model katolického státu, kdy stát není k náboženství indiferentní podle liberálního pojetí, ale naopak jej podporuje a prosazuje katolickou výchovu.

Idea mesianismu

Mesianismus je zde spojován s křesťanskou vírou ve spasení. Při mši, které jsem se osobně zúčastnil, se dokonce kazatel zabýval otázkou, zda může dojít ke spasení u té části katolíků, která odbočila od „pravé křesťanské víry“ po II. vatikánském koncilu? Nemůže, protože věří v „bludy“ a ne v „pravou víru“. Takže se jejich duše nemohou setkat s dušemi svých předků. Nestačí jen příkladný život a zbožnost.

Lefebvristé si vymezují určení toho, která „zbožnost je ta pravá“. Spasení lze tedy dospět jen ve spojitosti s „pravou vírou“, to je ta, kterou oni prezentují. Z tohoto pohledu lze skupinu lefebvristů vnímat jako extrémní nejen ze strany nevěřících, ale i věřících. Sami sebe pasovali do role „pravé zbožnosti“. Stávají se tak „vyvolenými“, přes jejichž učení lze dojít ke spasení. Mesianismus u části lefebvristů má zvláštní rozměr. Jde zde jak o rozměr víry konzervativně vnímaného náboženství, tak o rozměr politický jako je formování katolického státu. Ať již postaveném na vypjatém národovectví, nebo na restauraci habsburské monarchie.

Idea přímé akce

K ideji přímé akce mají lefebvristé nejdále z výše popsaných skupin. Musíme si uvědomit, že skupina lefebvristů u nás působí poměrně krátce od roku 2003 a členská základna je velice malá. Rovněž historik P. Kubík, který se v této skupině orientuje velmi dobře, při rozhovoru mi sdělil, že organizovaný čin v podobě fyzického nebo intenzivnějšího verbálního útoku nevidí jako pravděpodobný. Já skupinu nepovažuji za bojovnou a jejich aktivita v této oblasti může být soustředěna spíše na účast v demonstraci, odsuzujícím prohlášení nebo slovní podpoře radikálního názoru. Pokud by k násilnému činu došlo, bude se jednat spíše o čin individuální než vyplývající z podpory této náboženské skupiny. Přesto jsem „bojovnost“ vyzoroval z názvu internetové adresy www.vendee sdružující skupinu lefebvristů. Tím se přihlašuji v symbolické podobě ke vzpouře nebo obraně už nejen slovní, ale skutečně fyzické. „Vendée je totiž ten kraj, kde povstala největší vlna odporu... kontrarevoluce proti Osvíceným... Vendée je krásný a hrdý kraj. Ani duch Vendée však nezemřel. Znova je třeba znak Srdce a Kříže odvážně vztyčit na svůj štít. Kéž duch Vendée žije v nás“.

(www.vendee)

5. Empirická část

5.1 Prezentace využitých metod

Cílem empirické části této práce je sledovat šest vybraných hodnot idejí (idea přítel x nepřítel, idea vůdce, idea mesianismu, idea přímé akce, idea korporativismu a idea výchovy) mezi dvěma skupinami a to skupinou pravicových extremistů a skupinou náboženských extremistů, shromáždit údaje o konkrétním chování lidí v jednotlivých skupinách v různých kontextech v souvislosti k vybraným hodnotám, ale také v kontextu k sociální pedagogice. Shromážděným údajům jsem se snažil porozumět, ty následně porovnat, kriticky analyzovat a vyvodit, jak jednotlivé ideje vnímají členové jednotlivých skupin, jak jsou s nimi ztotožněni a pokusit se je hierarchicky uspořádat jak pro jednotlivé skupiny, tak pro obě skupiny společně. Vymezit vztah souvislosti k oboru sociální pedagogiky.

Vzhledem k tomu, že sympatizanti extrémní pravice splývají v jeden celek, upustil jsem od jejich rozdělení, jak je ukotveno v teoretické části. Porovnávám jen hodnoty skupiny pravicových extremistů se skupinou lefebvristů. Proč jsem opustil toto rozdělení? Protože jsem po několika rozhovorech vyzoroval, že dělící linie mezi neofašisty a neonacisty je velice tenká a spíše teoretická než praktická. Osobně jsem vedl rozhovory s třemi lidmi ze skupiny lefebvristů a s 15 lidmi ze skupiny pravicových extremistů. Informace o skupině lefebvristů jsem také získával z jejich uveřejněných přenášek a autentických tiskovin.

Výzkumné otázky: Jaká je hodnotová orientace v extrémní pravicové nebo náboženské skupině?
Jaké jsou základní ideje a cíle obou skupin?

5.2 Idea přítel x nepřítel

Pokud porovnáám, koho skupiny lefebvristů a pravicových extremistů vnímají jako nepřitele, docházím ke shodě, i když tato shoda není úplná. Mohu konstatovat, že se všechny skupiny vymezují proti Židům, zednářům, liberálům, komunistům, socialistům, homosexuálům. Odlišný postoj mají lefebvristé ke skupině nemuslimských cizinců.

Lefebvristé Židy a liberály spojují do jednoho celku a staví se k ním značně odmítavě až útočně. Velmi často spojují Židy a zednáře v jeden celek – „židozednáře“. Takové spojení ale dle mého názoru neodpovídá realitě. Vycházím-li z počtu Židů u nás, je jejich vliv přeceňován, až mytizován. Počet Židů nikdo přesně nezná, ale podle posledního údaje z roku 2001 se k Federaci židovských obcí přihlásilo jen 1292 osob (<http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/>). Vypozoroval jsem, že lefebvristé věří konspiračním teoriím o spiknutí za účelem ovládnutí a nastolení celosvětového společenského řádu pod záštitou humanity - nebo lépe řečeno - pseudohumanity. Ve svých názorech lefebvristé zacházejí tak daleko, že zpochybňují iracionálním zdůvodněním vývoj po roce 1789. Proč iracionálním? Nikde jsem nezaznamenal - ani v textech či slovech, že by příčiny společenských změn viděli ve špatných sociálně společenských podmínkách. Příčinu vidí jako výmysl „žido-zednářů“ a zlo, které revoluce z roku 1789 způsobila, spojují se Satanem. Tímto zlem myslí „liberálně-demokratické uspořádání“. To vnímám jako jasnou identifikaci toho, co je zlo, odkud pochází a kteří nepřátelé je šíří. Lefebvristé ožívují tradiční předsudky a pověry zakořeněné v myslích lidí. Zajímavý je pohled lefebvristů na současné extremistické skupiny. Vnímají je jako násilnické skupiny, které se potřebují zviditelnit. Nevnímají je jako skupinu osob, která má stejné nepřátele jako oni. Neonacisté, s kterými jsem vedl rozhovor, katolickou vírou pohrdají i přesto, že skoro všichni byli vychováni v katolických rodinách. Zajímavostí bylo, že z 15 neonacistů, s kterými jsem hovořil, bylo 9 bývalých ministrantů.

Z rozhovorů s lefebvristy jsem vyvodil, že jiné náboženské i etnické skupiny mají být tolerovány, ale neměly by mít v hierarchii norem, jak právních tak společenských, stejné postavení jako ostatní. Nejvíce se v kategorii přítel x nepřítel přibližují skupinám, které dnes vnímáme jako nacionalistické.

Z rozhovorů s neonacisty mi vyplynulo, že se vůči Žido-zednářům, liberálům a komunistům stavějí nepřátelsky, ale jejich nepřátelství je spíše založeno na tradici nebo na pocitu, že tyto skupiny musí odsoudit, protože je nacismus také odsuzoval. Intenzivní nepřátelství jsem nevnímal. Mnozí mi sdělili, že vlastně proti Židům nic nemají a že holocaust se neměl stát – nikdo ho nezpochybňoval. Částečně se upínali k bývalému komunistickému zřízení. Velice intenzivně vnímali Romy, cizince a homosexuály za nepřátele. Dovolím si napsat, že zde šlo přímo o fanatismus a otevřenou nenávisť.

Cílem sociální pedagogiky by mělo být zvolení takových postupů a mechanismů působení na člověka i společnost, aby vnímání přítel x nepřítel nenabývalo na intenzitě, ale aby se intenzita takového vnímání snižovala. Ideální stav by byl, kdybychom v hodnotě přítel x nepřítel neuvažovali.

5.3 Idea vůdce

Vypozoroval jsem, že lefebvristé se k žádnému vůdcovskému principu neupínají. Ten jednoznačně nahrazuje Bůh a křesťanské učení. Je to skupina natolik pevně spjatá s tradicí, že není třeba žádné osoby vůdce. Jako by všichni měli ve svých názorech a postojích vycházejících z tradičního „pravého“ křesťanského učení natolik jasno, že osoby vůdce není třeba. Duchovním vůdcem je zde zakladatel M. Lefebvr. Ten je vyzdvihován pro svou stálost a neústupnost v názorech katolického učení. Idea vůdce u neonacistů, s kterými jsem diskutoval, je spojována s A. Hitlerem. Hitler je stále spojován s postavou vůdce i přesto, že je dávno po smrti. V rozhovorech jsem se dotazoval, zda vidí osobu vůdce i v souvislosti s někým jiným. Ze současné žijících osob nevedli nikoho. Společným znakem pro obě skupiny je, že reagují na aktuální společenské problémy výkladem a aplikací nežijícího vůdce a nazírají na svět skrze jednu knihu a to Bibli u lefebvristů a „bibli nacismu“ u neonacistů. Lpí na tom, co

je v bibli psáno. V rozhovorech volně citovali z těchto knih. U lefebvristů jsem znalost předpokládal, ale u neonacistů mne překvapila.

Podstatou této idey je zaštitit sebe i společnost pod vedením silné osobnosti. Pokud by se idea vůdce uskutečnila, domnívám se, že by z hlediska sociální pedagogiky mohl nastat totožný problém u dvou skupin osob. Dostavila by se existenciální frustrace. Pro první skupinu by to byla idea zcela neakceptovatelná, kdežto pro druhou, kteří tuto ideu uvítali, by se po čase dostavil pocit, že nesplnila jejich očekávání. Tak by obě skupiny mohly vnímat život bez pocitu uspokojení a bez pocitu perspektivy – vytrácel by se jim smysl života. Domnívám se, že na tuto skutečnost by jistě musela zareagovat i sociální pedagogika.

5.4 Idea mesianismu

Na bohoslužbě u lefebvristů na mne zapůsobila myšlenka o spáse duše, kde je spása podmínovaná pravou vírou – tedy jejich vírou. Poznal jsem, že jejich přesvědčení o spáse duše po smrti je nezpochybnitelné. Idea mesianismu je nosnou ideu celé skupiny. Lidé zde přicházeli hledat spásu v Bohu. Tento pocit u „oficiální“ katolické církve, nenašli. Pocit hledání spásy v Bohu většinou přichází již ve zralejším věku, kdy vnímáme, že větší část života je už za námi. To ale neplatí u lefebvristů. Bylo pro mne překvapením, že jsem se na bohoslužbách setkal s lidmi o generaci mladší, než jsem viděl při bohoslužbách „oficiální“ katolické církve.

U neonacistů, se kterými jsem diskutoval, jsem nic podobného, jako je idea mesianismu, nevyozoroval. Samozřejmě, že ideoví vůdci těchto skupin hlásají spásu v „národním-socialismu“ a řadoví příznivci tyto fráze znají, ale vnitřně se s nimi neztotožňují. Idea mesianismu je také nosnou ideou pedagogiky obecně a sociální pedagogiky zvláště. Je to víra spojená s očekáváním. Víra v to, že pomocí procesu výchovy vzdělávání odstraníme negativní tendence a udržíme tak společnost relativně stabilní a bezpečnou.

5.5 Idea přímé akce

Podstata této ideje je to, jak která skupina je schopna a především ochotna přejít k přímé akci, kterou v jejím krajním případě je násilný trestný čin nejen vůči osobě nebo osobám, ale také proti objektům poskytujícím nepříteli zázemí. Nemusí jít ale jen o tyto krajní případy. Už jen psychický nátlak, zesměšnění, veřejné zahanbení nebo také propagace nesmířlivých názorů vnímám jako počátek přímé akce. Přímá akce je pro mne vše, co je na pomyslné ose mezi slovy a činy.

Skupinu lefebvristů s idejí přímé akce neztotožňuji. Na pomyslné ose od slov k činům zůstává při slovech. Lefebvristé, jako skupina hluboce věřících, se zřejmě neprojeví v blízké době jako organizátoři přímé akce, která by měla násilný charakter. Z několika důvodů: jde o skupinu hluboce věřících osob, početně malou cca 500- 800 členů, vnitřně rozdělenou.

Jisté náznaky „bojovnosti“ , ale jen v symbolické podobě, jsem vyzoroval na bohoslužbách.

Jde především o časté opakování slov „boj za pravdu, boj za víru, boj za zachování hodnot“ v průběhu bohoslužeb.

Neonacisté – DS vnímají ideu přímé akce jako jednu z hlavních nosných hodnot. Od slov k činům mají nejbližší. Dovolím si tvrdit, že samotný boj - především fyzický a vše, co jej předchází, jako je odhodlání k boji, příprava k boji, plánování a vlastní boj - je nosným principem soudobých neonacistů. Jako by se zde ztrácel obsahový význam cíle. Bojují pro svůj boj a ne pro konkrétní cíl, ten se zde stává až zástupnou záminkou. Vnímám je, jako by to byl „pomyslný kult násilí a síly“, co je udržuje pospolu a uspokojení přichází se strachem, který kolem sebe šíří.

Ze sociálně pedagogického hlediska vidím nazírání na přímou akci asi jako nejméně uchopitelné téma, protože je třeba ji vnímat již jako důsledek jiných hodnot, jako je idea přítel x nepřítel, idea mesianismu a idea vůdce. Role sociální pedagogiky zde není bezvýznamná nebo zbytečná. Sociální pedagogika přímé akci nezabrání. Může však eliminovat důsledky takového jednání, jakým přímá akce je, a to preventivní osvětou v ohrožených skupinách. Ohrožené skupiny nebo osoby můžeme naučit takovým způsobům chování, aby útok proti nim byl co nejmenší. Preventivně takové skupiny můžeme seznámit s „bezpečnostně psychologickým vzorcem“ chování a jednání , který mají použít v případě, že dojde k fyzickému i psychickému útoku.

5.6 Idea korporativismu

Zúčastnil jsem se tří bohoslužeb lefebvristů. Na každé z nich byla otázka korporativního uspořádání rozebírána. Lefebvristé, se kterými jsem diskutoval na toto téma, sami nevěřili, že by myšlenka korporativismu mohla být někdy realizována. Shodli se, že Irsko má ze současných států ke koncepci katolického státu nejblíže.

Neonacisté takové uspořádání společensko-ekonomických vztahů také prosazují. Vidím však podstatný rozdíl ve ztotožnění s touto idejí. Zatím co lefebvristé znají podstatu korporativismu, u neonacistů, s kterými jsem diskutoval, se žádný uspořádáním společensko - ekonomických vztahů nezabýval.

Nevím, zda idea korporativismu je, či není extrémní. Změna, která by tím nastala, by narušila zavedený stávající systém tržního hospodářství a volné soutěže. Tím jde proti soudobému uspořádání a část společnosti by tuto změnu vnímala negativně. Osobně ji za extrémní nepovažuji, ale nedovedu si představit, jak by se společnost v takovém systému vyvíjela. Došlo by k přeorganizování celé společnosti a pod vlivem nových ekonomických vztahů by se přeorganizovaly i vztahy sociální. Jaký by byl osud sociální pedagogiky v takové společnosti,

nikdo neví, ale domnívám se, že by ve vnímání našeho oboru došlo k posunu. Buď by získala dominantnější vliv, nebo na druhé straně by mohla vymizet úplně.

5.7 Idea výchovy

Lefebvistům je tato idea nejbližší. Vycházím z toho, že Bratrstvo sv. Pia X. byla církevní organizace, která vedla kněžské semináře. Vzdělávala a vychovávala nové duchovní. Na našem území nemá žádnou vzdělávací instituci, ale v zahraničí vede 75 škol a tři vysoké školy. V České republice provádí pastorační službu. Touto jsou pověřeni dva knězi, kteří na naše území dojíždějí z Rakouska a Německa. Bohoslužby se konají v Praze, Brně a Frýdku-Místku. U lefebvitů jsem nenašel žádnou mládežnickou organizaci, kterou by vedli. Všiml jsem si, že výchovné působení a ovlivňování názorů člověka nebo skupiny probíhá během kázání při bohoslužbě, ale také na neformálním setkání po bohoslužbě. Poznal jsem, že lefebvistům jde především o katolickou výchovu v její původní podobě. Vnímám je tak až do doby, než jsem si položil otázku, co je to původní podoba. Myslím si, že žádná původní podoba není, protože katolická víra prodělala během 2000 let tolik změn, že označení jako tradiční nebo původní je vždy zavádějící. Důležitá kázání i přednášky jsou zveřejněny na webových adresách Bratrstva sv. Pia X. a Institutu sv. Josefa. Vypozoroval jsem snahu o přísné oddělení duchovního a světského života v Institutu sv. Josefa. Vzdělávání probíhá za pomoci kurzů, přednášek a seminářů. Klade si několik výchovných cílů - podpořit tradiční katolické rodiny a posílit mužskou roli v rodině. U neonacistů, se kterými jsem se setkal, jsem nevypozoroval prvky výchovy nebo vzdělávání. Přednášky a semináře nenavštěvují, občas si něco přečtou na webu. Výchova je zde chápána spíše ve smyslu posílení fyzické kondice - být silnější než nepřítel.

Ze sociálně pedagogického pohledu jsem nevypozoroval, že se jedná o ty jedince, kde výchova v rodinném prostředí zklamala. Všichni vyrůstali v úplné rodině a mají kladný vztah k práci. Vnímám je jako lidi, kteří se cítí být „ztraceni“ – nepotřební ve společnosti. Na odbourání pocitu vlastní zbytečnosti by se sociální pedagogika měla zaměřit asi nejvíce.

Závěr

Extremismus je dnes často diskutovaný problém, ale právě jeho popularizací a medializací dochází k jeho zveličování a tím i popularizaci samotných extremistických hnutí. Zaujalo mne možné propojení s náboženským extremismem, a proto jsem si toto méně obvyklé téma zvolil. Vyhledal jsem náboženské skupiny, které dnes někteří označují ne zcela přesným termínem jako křesťanské fundamentalisty. S nejvýraznější skupinou lefebvristů jsem se osobně seznámil. Ale také jsem, kdykoliv to bylo možné, vedl rozhovory a diskuze s neonacisty z Dělnické strany. Přitom jsem shromažďoval údaje a roztřídil je do šesti kategorií, které vnímám jako extrémní, podobně jsem postupoval v teoretické části a zde jsem údaje shromažďoval jak z odborné literatury, tak od konzultantů nebo z rozhlasových příspěvků odborníků. Ty jsem kriticky posoudil a snažil se z nich vyvodit závěry, které zde velmi stručně uvádím.

Jak pravicoví extremisté, tak i lefebvristé zaujímají nepřátelský postoj proti shodným skupinám obyvatel, ale z rozdílných důvodů a v rozdílné intenzitě vnímání, nejintenzivněji: lefebvristé k žido-zednářům, pravicoví extremisté k Romům a cizincům. Není žádná osoba, která by se dala chápat jako společný vůdce ani v jedné, ani v druhé skupině. Každá skupina má do budoucna jiné očekávání o společenském uspořádání. Neonacisté jsou násilnickou skupinou, kdežto u lefebvristů je bojovnost jen symbolická, zůstávají jen při slovních (nevulgárních) útocích. Obě skupiny vnímají korporativistický systém jako výhodnější. Přestože v bakalářské práci uvádím souvislosti jednotlivých idejí, které splývají v obou skupinách (lefebvristé, neonacisté), v závěru po kritickém zhodnocení musím uvést, že se jedná o nestejnorodé celky které je nutné vnímat odděleně.

Výraznější propojení jsem nevypoznal. Blíží se spíše k nacionalistickým hnutím. Informace shromážděné v mé práci vzhledem ke skupině lefebvristů považuji nejen za nové, ale také za cenné ve vztahu k sociální pedagogice, protože se stávají prvními svého druhu, které sociální pedagogika má. Snad nezaniknou vzhledem k rozsahu mé práce. Lefebvristé jsou skupinou dosud neprobádanou a jistě by bylo

zajímavé se k této skupině po určitém čase vrátit. Je možné že dlouhodobé a důkladnější bádání může přinést jiné výsledky.

RESUMÉ

Nacionalismus a jeho vliv na národní sebepojetí, fašismus jako spásná cesta a nástup mocné ideje zasáhl část Evropy, pod jeho vlivem vzniká český fašismus, který staví do čela R. Gajdu, v Německu vzniká nové pojetí nacionalismu spojeného krví, nástup nacismu, odraz původních ideologií u dnešních neofašistů, prezentovanými Vlasteneckou frontou, a neonacisty z Dělnické strany, náboženský extremismus, křesťanský fundamentalismus v ČR, kreacionisté - nejmladší skupina, sedisvakantisté - nejradikálnější, lefebvristé -nejvlivnější a nejpočetnější, porovnání hodnot mezi neonacisty z DS a lefebvristy na základě kategorií hodnot: přítel x nepřítel, princip vůdce, mesianismus , přímá akce, korporativismus, výchova, vliv na sociální pedagogiku, závěrečné srovnání určených hodnot a vyvození závěru.

ANOTACE

Anotace: Bakalářská práce Propojení pravicového a náboženského extremismu se zabývá problematikou vztahů mezi náboženským a pravicovým extremismem. Vychází z obecného vývoje pravicového extremismu a náboženského extremismu v jejich dějinné podobě, přičemž se snaží porovnat jednotlivé hodnoty které tyto skupiny charakterizují dnes.

Bakalářská práce je členěna do pěti kapitol, které tvoří kostru práce, tyto kapitoly jsou dále členěny na podkapitoly.

Klíčová slova: Nacionalismus, Fašismus, Neofašismus, Nacismus, Neonacismus, Náboženský extremismus, Křesťanský fundamentalismus, Kreacionisté , Sedisvakantisté, Lefebvriste

Abstract: Bachelor thesis Connections and right-wing religious extremism is engaged in deals with the relationship between religious and right-wing extremism. Based on the general development of the right-wing extremism and religious extremism in their historical form, but trying to compare individual values that characterize these groups today.

Bachelor thesis is divided into five chapters that make up the fabric of work, these chapters are subdivided into smaller sections.

Keywords: nationalism, fascism, Neo-fascism, Nazism, Neo-Nazism, religious extremism, fundamentalism, Christian, Creationists, Sedisvakantisté, Lefebvriste

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

A. LEE, Martin. *Bestie se probouzí*. první. Praha : BB/art s.r.o., 2004. 487 s. ISBN 80-7341-370-1

ČERNÝ, Václav. *Soustavný přehled obecných dějin literatury naší vzdělanosti IV.* [s.l.] : [s.n.], 2009. 584 s. ISBN 978-80-200-1655-3.

DOČEKALOVÁ, Pavla, et al. *Úvod do politologie*. první. Praha : Grada Publishing, a.s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-2940-4.

FIALA, Petr. *Katolicismus a politika : O politické dimenzi katolicismu v postmoderní době*. první. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 1995. 349 s. ISBN 80-85959-01-1.

GELLNER, Arnošt. *Národy a nacionalismus*. Praha : Hříbal, 1993. 158 s. ISBN 80-900892-91

GREGOROVÍČ, Miroslav. *Kapitoly o českém fašismu*. Praha : NLN, s.r.o., 1995. 187 s. ISBN 80-7106-100-x

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. 2000. *Psychologický slovník*. Praha : Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X

CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. první. Praha : Portál, 2007. 183 s. ISBN 978-80-7367-098-6.

KVASIL, Bohumil, et al. *Malá československá encyklopedie : II. D-Ch, Hitler, s. 780-781*. Praha : Akadematica, 1985. 969 s.

KVASIL, Bohumil, et al. *Malá československá encyklopedie : II. D-Ch, fundamentalismus, s. 538*. Praha : Akadematica, 1985. 969 s.

KVASIL, Bohumil, et al. *Malá československá encyklopedie : i - I, s. 628 -680*. první. Praha : Akadematica, 1986. 903 s.

KVASIL, Bohumil, et al. *Malá československá encyklopedie : křesťanství s.628-630*. Praha : Akadematica, 1986. 903 s.

KOTLÁN, Pavel. *Demokracie ve stínu*. první. Ostrava : Institut vzdělávání SOKRATES, s.r.o. Na Hradbách 18, 2003. 173 s. ISBN 80-86-572-07-2

MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. první. Blansko : Barrister a Principal a Centrum strategických studií, 2003. 655 s. ISBN 80-86598-45-4

SCHMITT, Carl. *Pojem politična*. první. Praha : CDK, 2007. 124 s. ISBN 978-80-7325-107-9.

SCHMITT, Carl. *Teorie partyzána*. první. Praha : Oikoymenh, 2008. 91 s. ISBN 978-80-7298-265-3.

VÁGNEROVÁ, Marie, *Základy psychologie*. 1.vyd. Praha : Karolinum, 2005. 355 s. ISBN 80-246-0841-3.

SEZNAM ZDROJŮ

HÁDKOVÁ, Jana. *Český rozhlas : Leonardo* [online]. Praha : 11.12.2007 [cit. 2010-04-29]. Prof. Miroslav Hroch. Dostupné z WWW:

<http://www.rozhlas.cz/leonardo/anonce/_zprava/405706>.

BURIÁNKOVÁ, Lenka. *Český rozhlas : Rádio Česko* [online]. Praha : 5.3.2008 [cit. 2010-04-29]. Středeční Studio Česko patřilo tématu nacionalismus. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/sc/_zprava/430867>.

BURIÁNKOVÁ, Lenka. *Český rozhlas : Rádio Česko* [online]. Praha : 2.2.2008 [cit. 2010-04-29]. Středeční Studio Česko patřilo tématu nacionalismus. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/sc/_zprava/430867>.

KUČERA, Rudolf. *Rozhlas.cz : Český rozhlas 6* [online]. Praha : 7.2.2009 [cit. 2010-04-29]. Církev v krizi. Část první. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/544824>.

KOTEK, Alois. *Rozhlas.cz : Český rozhlas 6* [online]. Praha : 11.2.2009 [cit. 2010-04-29]. Kauza biskupa Williamsona: To není skandál Vatikánu, ani krize v církvi. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/diskuse/_zprava/546694>. HÁDKOVÁ, Jana. *Český rozhlas : Leonardo* [online]. Praha : 11.12.2007 [cit. 2010-04-29]. Prof. Miroslav Hroch. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/anonce/_zprava/405706>.

BURIÁNKOVÁ, Lenka. *Český rozhlas : Rádio Česko* [online]. Praha : 5.3.2008 [cit. 2010-04-29]. Středeční Studio Česko patřilo tématu nacionalismus. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/sc/_zprava/430867>.

BURIÁNKOVÁ, Lenka. *Český rozhlas : Rádio Česko* [online]. Praha : 2.2.2008 [cit. 2010-04-29]. Středeční Studio Česko patřilo tématu nacionalismus. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/radio_cesko/sc/_zprava/430867>.

KUČERA, Rudolf. *Rozhlas.cz : Český rozhlas 6* [online]. Praha : 7.2.2009 [cit. 2010-04-29]. Církev v krizi. Část první. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/544824>.

KOTEK, Alois. *Rozhlas.cz : Český rozhlas 6* [online]. Praha : 11.2.2009 [cit. 2010-04-29]. Kauza biskupa Williamsona: To není skandál Vatikánu, ani krize v církvi. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/diskuse/_zprava/546694>.

Dělnická strana - národní opozice [online]. 27.7.2008 [cit. 2010-04-29]. Program Dělnické strany. Dostupné z WWW: <http://delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=74&Itemid=103>.

Dělnická strana - národní opozice [online]. 1.5.2003, 11.1.2010 [cit. 2010-04-29]. Odkazy Dělnické listy. Dostupné z WWW: <http://delnicka-strana.cz/index.php?option=com_weblinks&catid=51&Itemid=165>.

Vlastenecká fronta [online]. 2003 [cit. 2010-04-29]. Akční program Vlastenecké fronty. Dostupné z WWW: <<http://www.vlasteneckafronta.cz/program.html>>.

FSSPX [online]. 2010 [cit. 2010-04-29]. Kněžské bratrstvo sv. Pia X. Dostupné z WWW: <<http://www.fsspx.cz/>>. *Vendée* [online]. 24.12.2009, 16.1.2010 [cit. 2010-04-29]. Vendée - úvodní stránka. Dostupné z WWW: <<http://www.vendee.cz/>>.